

לְמוּד יוֹמִי

משניות זהר

בעידודו של
מו"ר הרה"צ שליט"א

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב,
עיר שומרי הלשון, עיר השמחה

פרשת
כי תשא תשפ"ו

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'
או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה
של כ״ק אדמו״ר עט״ר
מוהרא״ש
ר׳ אליעזר שלמה בן
ר׳ מנחם זאב זי״ע

לזכות מורנו ורבנו הרה״צ
ר׳ יצחק שמואל אהרן לעזער
שליט״א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה הקדושה מתוך
בריאות איתנה ונחת מכל יצ״ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של
רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה
ולזכות
רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

טוֹב לוֹמַר לִפְנֵי הַלְמוּד :
הַלְמוּד בַּמִּשְׁנָיוֹת וּבַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ יִהְיֶה לְעִלּוּי הַשְּׁכִינָה הַקְּדוֹשָׁה
וּלְהָקֵל צַעֲרָהּ, לְעִלּוּי כָּל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּפְטְרוּ מִן הָעוֹלָם,
גְּאֻלָּה, יְשׁוּעָה, רְפוּאָה וְהַצְלָחָה לְכָל נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל
בְּרוּחָנִיוּת וּבְגַשְׁמִיוּת, גִּלּוּי מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ בְּרַחֲמִים וּבִנְיַן בֵּית
מִקְדָּשֵׁנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

פִּסְחִים פֶּרֶק ד

א. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַד חֲצוֹת - עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת - אֵין עוֹשִׂין. הַהוֹלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין, אוֹ מִמָּקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין לִמְקוֹם שֶׁעוֹשִׂין - נוֹתְנִין עָלָיו חֲמֹרֵי מָקוֹם שֶׁיָּצָא מִשָּׁם וְחֲמֹרֵי מָקוֹם שֶׁהָלַךְ לְשָׁם. וְאַל יִשָּׁנֶה אָדָם, מִפְּנֵי הַמַּחֲלֹקֶת: ב. כֵּיוֹצֵא בּוֹ: הַמּוֹלִיךְ פֵּרוֹת שְׁבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁכָּלוּ לִמְקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ, אוֹ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לִמְקוֹם שֶׁכָּלוּ - חַיָּב לְבָעֵר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אוֹמְרִים לוֹ: ״צֵא וְהָבֵא לָךְ אַף אָתָּה״: ג. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִמְכֹּר בְּהֵמָה דַּקָּה לַגּוֹיִם - מוֹכְרִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לִמְכֹּר - אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין לָהֶם בְּהֵמָה גַּסָּה, עֲגָלִים וּסְיָחִים שְׁלֵמִים וּשְׁבוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר בַּשְּׁבוּרָה. בֶּן בְּתֵירָה מַתִּיר בַּסּוּס: ד. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לֶאֱכֹל צָלִי בְּלֵילֵי פְּסָחִים - אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל - אֵין אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְהַדְלִיק אֶת הַנֵּר בְּלֵילֵי יוֹם־הַכִּפּוּרִים - מַדְלִיקִין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק - אֵין מַדְלִיקִין. וּמַדְלִיקִין בְּבָתֵּי כְנֵסִיּוֹת וּבְבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת, וּבַמְּבוֹאוֹת הָאֲפֵלִים, וְעַל־גַּבֵּי הַחוֹלִים: ה. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב - עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה - אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטֵלִים. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: לְעוֹלָם יַעֲשֶׂה אָדָם עַצְמוֹ תַּלְמִיד חָכָם. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: בִּיהוּדָה הָיוּ עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַד חֲצוֹת, וּבַגְּלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׂין כָּל עִקָּר. הַלַּיְלָה - בֵּית־שַׁמַּאי אוֹסְרִין, וּבֵית־הִלֵּל מַתִּירִין עַד הָנֵץ הַחַמָּה: ו. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קֹדֶם לְאַרְבָּעָה עָשָׂר, גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. אֲבָל לֹא יַתְחִיל בָּהּ בַּתְּחִלָּה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, אַף־עַל־פִּי שֶׁיָּכוֹל לְגָמְרָהּ. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: שָׁלֹשׁ אֻמָּנִיּוֹת עוֹשִׂין מְלָאכָה בְּעַרְבֵי פְּסָחִים עַד חֲצוֹת, וְאֵלּוּ הֵן: הַחַיָּטִים וְהַסַּפָּרִים וְהַכּוֹבְסִין. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הָרַצְעָנִים: ז. מוֹשִׁיבִין שׁוֹבְכִין לַתַּרְנְגוֹלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר. וְתַרְנְגוֹלֶת שֶׁבָּרְחָה, מַחֲזִירִין אוֹתָהּ לִמְקוֹמָהּ. וְאִם מֵתָה - מוֹשִׁיבִין אַחֶרֶת תַּחְתֶּיהָ. גּוֹרְפִין מִתַּחַת רַגְלֵי בְּהֵמָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, וּבַמּוֹעֵד מְסַלְּקִין לַצְּדָדִין. מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כֵּלִים מִבֵּית הָאֻמָּן - אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵינָם לְצֹרֶךְ הַמּוֹעֵד: ח. שִׁשָּׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אַנְשֵׁי יְרִיחוֹ, עַל שִׁלְשָׁה מְחוּ בְיָדָם, וְעַל שִׁלְשָׁה לֹא מְחוּ בְיָדָם. וְאֵלּוּ הֵן שֶׁלֹּא מְחוּ בְיָדָם: מַרְכִּיבִין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם, וְכוֹרְכִין אֶת שְׁמַע, וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעֹמֶר - וְלֹא מְחוּ בְיָדָם. וְאֵלּוּ שֶׁמְּחוּ בְיָדָם: מַתִּירִין גַּמְזִיּוֹת שֶׁל הֶקְדֵּשׁ, וְאוֹכְלִין מִתַּחַת הַנִּשָּׂרִים בַּשַּׁבָּת, וְנוֹתְנִין פֵּאָה לַיָּרָק, וּמְחוּ בְיָדָם חֲכָמִים: ט. שִׁשָּׁה דְּבָרִים עָשָׂה חִזְקִיָּה הַמֶּלֶךְ, עַל

שְׁלשָׁה הוּדוּ לוֹ, וְעַל שְׁלשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ. גֵּרַר עַצְמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים - וְהוֹדוּ לוֹ. כִּתַּת נְחַשׁ הַנְּחשֶׁת - וְהוֹדוּ לוֹ. גָּנַז סֵפֶר רְפוּאוֹת - וְהוֹדוּ לוֹ. עַל שְׁלשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: קְצַץ דְּלָתוֹת שֶׁל הֵיכָל וְשִׁגְּרָן לְמֶלֶךְ אַשּׁוּר - וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. סָתַם מֵי גִּיחוֹן הָעֶלְיוֹן - וְלֹא הוֹדוּ לוֹ. עִבֵּר נִיסָּן בְּנִיסָן - וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:

פְּסָחִים פֶּרֶק ה

א. תָּמִיד נִשְׁחָט בִּשְׁמוֹנָה וּמֶחֱצָה, וְקָרֵב בְּתֵשַׁע וּמֶחֱצָה. בְּעַרְבֵי פְּסָחִים נִשְׁחָט בְּשֶׁבַע וּמֶחֱצָה, וְקָרֵב בִּשְׁמוֹנָה וּמֶחֱצָה - בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. חָל עֶרֶב פֶּסַח לִהְיוֹת בְּעֶרֶב־שַׁבָּת, נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמֶחֱצָה, וְקָרֵב בְּשֶׁבַע וּמֶחֱצָה - וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו: ב. הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, וְקִבֵּל וְהֶלֵךְ וְזָרַק שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, אוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ - פָּסוּל. כֵּיצַד לִשְׁמוֹ וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, לְשֵׁם פֶּסַח וּלְשֵׁם שְׁלָמִים. שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ וְלִשְׁמוֹ - לְשֵׁם שְׁלָמִים וּלְשֵׁם פֶּסַח: ג. שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לָעֲרֵלִים וְלַטְּמֵאִים - פָּסוּל. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו, לִמְנוּיָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לַמּוּלִים וְלָעֲרֵלִים, לַטְּמֵאִים וְלַטְּהוֹרִים - כָּשֵׁר. שְׁחָטוֹ קֹדֶם חֲצוֹת - פָּסוּל, מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר: (שְׁמוֹת יב) "בֵּין הָעַרְבָּיִם". שְׁחָטוֹ קֹדֶם לַתָּמִיד - כָּשֵׁר, וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא אֶחָד מְמֻרָּס בְּדָמוֹ, עַד שֶׁיִּזָּרֵק דַּם הַתָּמִיד. וְאִם נִזְרַק - כָּשֵׁר: ד. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הֶחָמֵץ, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַף הַתָּמִיד. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר, לִשְׁמוֹ חַיָּב, וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ - פָּטוּר. וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים, בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - פְּטוּר. וּבַמּוֹעֵד: לִשְׁמוֹ פָּטוּר, וְשֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ חַיָּב, וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים, בֵּין לִשְׁמָן וּבֵין שֶׁלֹּא לִשְׁמָן - חַיָּב, חוּץ מִן הַחַטָּאת שֶׁשְּׁחָטָהּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ: ה. הַפֶּסַח נִשְׁחָט בִּשְׁלֹשׁ כִּתּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות יב) "וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל", קָהָל וְעֵדָה וְיִשְׂרָאֵל. נִכְנְסָה כַּת הָרִאשׁוֹנָה, נִתְמַלֵּאת הָעֲזָרָה, נָעֲלוּ דַּלְתוֹת הָעֲזָרָה. תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. הַכֹּהֲנִים עוֹמְדִים שׁוּרוֹת שׁוּרוֹת, וּבִידֵיהֶם כֵּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב. שׁוּרָה שֶׁכֻּלָּהּ כֶּסֶף כֶּסֶף, וְשׁוּרָה שֶׁכֻּלָּהּ זָהָב זָהָב. לֹא הָיוּ מְעֹרָבִין. וְלֹא הָיוּ לַבָּזִיכִין שׁוּלַיִם, שֶׁמָּא יַנִּיחוּם וְיִקְרַשׁ הַדָּם: ו. שָׁחַט יִשְׂרָאֵל וְקִבֵּל הַכֹּהֵן, נוֹתְנוֹ לַחֲבֵרוֹ וַחֲבֵרוֹ לַחֲבֵרוֹ, וּמְקַבֵּל אֶת הַמָּלֵא וּמַחֲזִיר אֶת הֶרֵיקָן. כֹּהֵן הַקָּרוֹב אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ זוֹרְקוֹ זְרִיקָה אַחַת כְּנֶגֶד הַיְסוֹד: ז. יָצְתָה כַּת רִאשׁוֹנָה וְנִכְנְסָה כַּת שְׁנִיָּה. יָצְתָה שְׁנִיָּה, נִכְנְסָה שְׁלִישִׁית. כְּמַעֲשֵׂה הָרִאשׁוֹנָה כָּךְ מַעֲשֵׂה הַשְּׁנִיָּה וְהַשְּׁלִישִׁית. קָרְאוּ אֶת הַהַלֵּל. אִם גָּמְרוּ שָׁנוּ, וְאִם שָׁנוּ שִׁלְּשׁוּ, אַף־עַל־פִּי שֶׁלֹּא שִׁלְּשׁוּ מִימֵיהֶם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִימֵיהֶם שֶׁל כַּת שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעוּ

לְ״אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע ה׳״, מִפְּנֵי שֶׁעַמָּה מָעָטִין: ח. כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל, כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהַכֹּהֲנִים מְדִיחִים אֶת הָעֲזָרָה שֶׁלֹּא בִּרְצוֹן חֲכָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדַּם הַתַּעֲרוֹבוֹת, זָרַק זְרִיקָה אַחַת עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים: ט. כֵּיצַד תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין: אֲנַקְלָיוֹת שֶׁל בַּרְזֶל הָיוּ קְבוּעִים בַּכְּתָלִים וּבָעַמּוּדִים שֶׁבָּהֶן תּוֹלִין וּמַפְשִׁיטִין. וְכָל מִי שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם לִתְלוֹת וּלְהַפְשִׁיט, מַקְלוֹת דַּקִּים חֲלָקִים הָיוּ שָׁם, וּמַנִּיחַ עַל כְּתֵפוֹ וְעַל כֶּתֶף חֲבֵרוֹ, וְתוֹלֶה וּמַפְשִׁיט. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁחָל לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת, מַנִּיחַ יָדוֹ עַל כֶּתֶף חֲבֵרוֹ, וְיַד חֲבֵרוֹ עַל כְּתֵפוֹ, וְתוֹלֶה וּמַפְשִׁיט: י. קָרָעוֹ וְהוֹצִיא אֲמוּרָיו, נְתָנוֹ בַּמַּגִּיס, וְהִקְטִירָן עַל־גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. יָצְתָה כַּת רִאשׁוֹנָה, וְיָשְׁבָה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת, שְׁנִיָּה בַּחֵיל, וְהַשְּׁלִישִׁית בְּמִקְוֶה עוֹמֶדֶת. חָשְׁכָה – יָצְאוּ וְצָלוּ אֶת פִּסְחֵיהֶן:

פְּסָחִים פֶּרֶק ו

פֶּרֶק ו. אֵלּוּ דְּבָרִים בַּפֶּסַח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת, שְׁחִיטָתוֹ וּזְרִיקַת דָּמוֹ וּמְחוּי קְרָבָיו וְהַקְטֵר חֲלָבָיו, אֲבָל צְלִיָּתוֹ וַהֲדָחַת קְרָבָיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. הַרְכָּבָתוֹ וַהֲבָאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם, וַחֲתִיכַת יַבַּלְתּוֹ, אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: דּוֹחִין: ב. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וַהֲלֹא דִּין הוּא, מָה אִם שְׁחִיטָה, שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה, דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, אֵלּוּ שֶׁהֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת, לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: יוֹם־טוֹב יוֹכִיחַ, שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מִשּׁוּם מְלָאכָה, וְאָסְרוּ בּוֹ מִשּׁוּם שְׁבוּת. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מַה זֶּה, יְהוֹשֻׁעַ, מָה רְאָיָה רִשּׁוּת לַמִּצְוָה. הֵשִׁיב רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר: הַזֶּאָה תּוֹכִיחַ, שֶׁהִיא מִצְוָה, וְהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת, וְאֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. אַף אַתָּה אַל תִּתְמַהּ עַל אֵלּוּ, שֶׁאַף־עַל־פִּי שֶׁהֵן מִצְוָה וְהֵן מִשּׁוּם שְׁבוּת, לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: וְעָלֶיהָ אֲנִי דָן, וּמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה, דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, הַזֶּאָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת, אֵינוֹ דִּין שֶׁדּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אוֹ חִלּוּף – מָה אִם הַזֶּאָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם שְׁבוּת, אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת, שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מִשּׁוּם מְלָאכָה, אֵינוֹ דִּין שֶׁלֹּא תִּדְחֶה אֶת הַשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עֲקִיבָא, עָקַרְתָּ מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה – ״בֵּין הָעַרְבַּיִם... בְּמוֹעֲדוֹ״ (במדבר ט) בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת. אָמַר לוֹ: רַבִּי, הָבֵא לִי מוֹעֵד לָאֵלּוּ כְּמוֹעֵד לַשְּׁחִיטָה. כְּלָל אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: כָּל מְלָאכָה שֶׁאֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב־שַׁבָּת, אֵינָהּ דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב־שַׁבָּת – דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת: ג. אֵימָתַי מֵבִיא חֲגִיגָה עִמּוֹ, בִּזְמַן שֶׁהוּא בָּא בַּחֹל בְּטָהֳרָה וּבְמוּעָט. וּבִזְמַן שֶׁהוּא בָּא בַּשַּׁבָּת בְּמֻרְבֶּה

וּבְטֻמְאָה, אֵין מְבִיאִין עִמּוֹ חֲגִיגָה: ד. חֲגִיגָה הָיְתָה בָּאָה מִן הַצֹּאן, מִן הַבָּקָר, מִן הַכְּבָשִׂים וּמִן הָעִזִּים, מִן הַזְּכָרִים וּמִן הַנְּקֵבוֹת. וְנֶאֱכֶלֶת לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד: ה. הַפֶּסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ בַּשַּׁבָּת - חַיָּב עָלָיו חַטָּאת. וּשְׁאָר כָּל הַזְּבָחִים שֶׁשְּׁחָטָן לְשֵׁם פֶּסַח, אִם אֵינָן רְאוּיִין - חַיָּב. וְאִם רְאוּיִין הֵן, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּב חַטָּאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר; אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: מָה אִם הַפֶּסַח, שֶׁהוּא מֻתָּר לִשְׁמוֹ, כְּשֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמוֹ - חַיָּב. זְבָחִים שֶׁהֵן אֲסוּרִין לִשְׁמָן, כְּשֶׁשִּׁנָּה אֶת שְׁמָן - אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּהֵא חַיָּב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בַּפֶּסַח, שֶׁשִּׁנָּהוּ לְדָבָר אָסוּר, תֹּאמַר בַּזְּבָחִים שֶׁשִּׁנָּן לְדָבָר הַמֻּתָּר. אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: אֲמוּרֵי צְבוּר יוֹכִיחוּ, שֶׁהֵן מֻתָּרִין לִשְׁמָן, וְהַשּׁוֹחֵט לִשְׁמָן - חַיָּב. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: לֹא, אִם אָמַרְתָּ בַּאֲמוּרֵי צְבוּר שֶׁיֵּשׁ לָהֶן קְצָבָה, תֹּאמַר בַּפֶּסַח שֶׁאֵין לוֹ קְצָבָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אַף הַשּׁוֹחֵט לְשֵׁם אֲמוּרֵי צְבוּר - פָּטוּר: ו. שְׁחָטוֹ שֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לָעֲרֵלִין וְלַטְּמֵאִין - חַיָּב. לְאוֹכְלָיו וְשֶׁלֹּא לְאוֹכְלָיו, לִמְנוּיָיו וְשֶׁלֹּא לִמְנוּיָיו, לַמּוּלִין וְלָעֲרֵלִין, לַטְּהוֹרִים וְלַטְּמֵאִים - פָּטוּר. שְׁחָטוֹ וְנִמְצָא בַּעַל מוּם - חַיָּב. שְׁחָטוֹ וְנִמְצָא טְרֵפָה בַּסֵּתֶר - פָּטוּר. שְׁחָטוֹ וְנוֹדַע שֶׁמָּשְׁכוּ הַבְּעָלִים אֶת יָדָם, אוֹ שֶׁמֵּתוּ אוֹ שֶׁנִּטְמְאוּ - פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁשְּׁחָט בִּרְשׁוּת:

פְּסָחִים פֶּרֶק ז

א. כֵּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח, מְבִיאִין שַׁפּוּד שֶׁל רִמּוֹן, תּוֹחֲבוֹ מִתּוֹךְ פִּיו עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ, וְנוֹתֵן אֶת כְּרָעָיו וְאֶת בְּנֵי מֵעָיו לְתוֹכוֹ, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּמִין בְּשׁוּל הוּא זֶה, אֶלָּא תּוֹלִין חוּצָה לוֹ: ב. אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשַּׁפּוּד וְלֹא עַל הָאַסְכְּלָא. אָמַר רַבִּי צָדוֹק: מַעֲשֶׂה בְּרַבָּן גַּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עַבְדּוֹ: ׳צֵא וּצְלֵה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאַסְכְּלָא׳. נָגַע בְּחַרְסוֹ שֶׁל תַּנּוּר, יִקְלַף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מֵרָטְבּוֹ עַל הַחֶרֶס וְחָזַר עָלָיו, יִטֹּל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מֵרָטְבּוֹ עַל הַסֹּלֶת, יִקְמֹץ אֶת מְקוֹמוֹ: ג. סָכוֹ בְּשֶׁמֶן תְּרוּמָה, אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים - יֹאכְלוּ. אִם יִשְׂרָאֵל, אִם חַי הוּא - יְדִיחֶנּוּ. וְאִם צָלִי הוּא - יִקְלַף אֶת הַחִיצוֹן. סָכוֹ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, לֹא יַעֲשֶׂנּוּ דְּמִים עַל בְּנֵי חֲבוּרָה, שֶׁאֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שֵׁנִי בִּירוּשָׁלַיִם: ד. חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּאִין בְּטֻמְאָה, וְאֵינָן נֶאֱכָלִין בְּטֻמְאָה: הָעֹמֶר, וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם, וְלֶחֶם־הַפָּנִים, וְזִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר, וּשְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים. הַפֶּסַח שֶׁבָּא בְּטֻמְאָה - נֶאֱכָל בְּטֻמְאָה, שֶׁלֹּא בָא מִתְּחִלָּתוֹ אֶלָּא לַאֲכִילָה: ה. נִטְמָא הַבָּשָׂר וְהַחֵלֶב קַיָּם - אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. נִטְמָא הַחֵלֶב וְהַבָּשָׂר קַיָּם - זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבַמֻּקְדָּשִׁין אֵינוֹ־כֵן, אֶלָּא אַף־עַל־פִּי שֶׁנִּטְמָא הַבָּשָׂר וְהַחֵלֶב קַיָּם, זוֹרֵק אֶת הַדָּם: ו.

נִטְמָא הַקָּהָל אוֹ רֻבּוֹ, אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהָל טְהוֹרִים, יֵעָשֶׂה בְּטֻמְאָה. נִטְמָא מְעוּט הַקָּהָל, הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן, וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי: ז. הַפֶּסַח שֶׁנִּזְרַק דָּמוֹ, וְאַחַר־כָּךְ נוֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא, הַצִּיץ מְרַצֶּה. נִטְמָא הַגּוּף, אֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה, מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ: הַנָּזִיר וְעוֹשֶׂה פֶּסַח, הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל טֻמְאַת הַדָּם, וְאֵין הַצִּיץ מְרַצֶּה עַל טֻמְאַת הַגּוּף. נִטְמָא טֻמְאַת הַתְּהוֹם, הַצִּיץ מְרַצֶּה: ח. נִטְמָא שָׁלֵם אוֹ רֻבּוֹ - שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. נִטְמָא מְעוּטוֹ, וְהַנּוֹתָר - שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ בְּחַצְרוֹתֵיהֶן אוֹ עַל גַּגּוֹתֵיהֶן מֵעֲצֵי עַצְמָן. הַצַּיָּקָנִין שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה, בִּשְׁבִיל לְהָנוֹת מֵעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה: ט. הַפֶּסַח שֶׁיָּצָא אוֹ שֶׁנִּטְמָא - יִשָּׁרֵף מִיָּד. נִטְמְאוּ הַבְּעָלִים אוֹ שֶׁמֵּתוּ - תֵּעָבֵר צוּרָתוֹ וְיִשָּׁרֵף בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: אַף זֶה יִשָּׁרֵף מִיָּד, לְפִי שֶׁאֵין לוֹ אוֹכְלִין: י. הָעֲצָמוֹת, וְהַגִּידִין, וְהַנּוֹתָר - יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר. חָל שִׁשָּׁה עָשָׂר לִהְיוֹת בַּשַּׁבָּת - יִשָּׂרְפוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר, לְפִי שֶׁאֵינָן דּוֹחִין לֹא אֶת הַשַּׁבָּת וְלֹא אֶת יוֹם־טוֹב: יא. כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוּר הַגָּדוֹל - יֵאָכֵל בִּגְדִי הָרַךְ, וְרָאשֵׁי כְנָפַיִם וְהַסְּחוֹסִים. הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֶצֶם בַּפֶּסַח הַטָּהוֹר - חֲרֵי זֶה לוֹקֶה אַרְבָּעִים. אֲבָל הַמּוֹתִיר בַּטָּהוֹר וְהַשּׁוֹבֵר בַּטָּמֵא, אֵינוֹ לוֹקֶה אֶת הָאַרְבָּעִים: יב. אֵבֶר שֶׁיָּצָא מִקְצָתוֹ - חוֹתֵךְ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָעֶצֶם, וְקוֹלֵף עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַפֶּרֶק, וְחוֹתֵךְ. וּבַמְקֻדָּשִׁין קוֹצֵץ בַּקּוֹפִיץ, שֶׁאֵין בּוֹ מִשּׁוּם שְׁבִירַת הָעֶצֶם. מִן הָאֲגַף וְלִפְנִים כִּלְפְנִים, מִן הָאֲגַף וְלַחוּץ כְּלַחוּץ. הַחַלּוֹנוֹת וְעֻבֵּי הַחוֹמָה - כִּלְפְנִים: יג. שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבַיִת אֶחָד, אֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הֵילָךְ וְאוֹכְלִין, וְאֵלּוּ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הֵילָךְ וְאוֹכְלִין, וְהַמַּחַם בָּאֶמְצַע. וּכְשֶׁהַשַּׁמָּשׁ עוֹמֵד לִמְזֹג, קוֹפֵץ אֶת פִּיו, וּמַחֲזִיר אֶת פָּנָיו עַד שֶׁמַּגִּיעַ אֵצֶל חֲבוּרָתוֹ וְאוֹכֵל. וְהַכַּלָּה - הוֹפֶכֶת פָּנֶיהָ וְאוֹכֶלֶת:

פְּסָחִים פֶּרֶק ח

א. הָאִשָּׁה, בִּזְמַן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעְלָהּ, שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ, וְשָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ - תֹּאכַל מִשֶּׁל בַּעְלָהּ. הָלְכָה רֶגֶל רִאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ, שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ, וְשָׁחַט עָלֶיהָ בַּעְלָהּ - תֹּאכַל בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה. יָתוֹם שֶׁשָּׁחֲטוּ עָלָיו אַפּוֹטְרוֹפְּסִים - יֹאכַל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצֶה. עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שֻׁתָּפִין, לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל שְׁנֵיהֶן. מִי שֶׁחֶצְיוֹ עֶבֶד וְחֶצְיוֹ בֶּן חוֹרִין, לֹא יֹאכַל מִשֶּׁל רַבּוֹ: ב. הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ: 'צֵא וּשְׁחַט עָלַי אֶת הַפֶּסַח'. שָׁחַט גְּדִי - יֹאכַל. שָׁחַט טָלֶה - יֹאכַל. שָׁחַט גְּדִי וְטָלֶה - יֹאכַל מִן הָרִאשׁוֹן. שָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ, כֵּיצַד יַעֲשֶׂה: יִשְׁחֹט טָלֶה וּגְדִי וְיֹאמַר: 'אִם גְּדִי אָמַר לִי רַבִּי - גְּדִי שָׁלוֹ וְטָלֶה שֶׁלִּי, וְאִם טָלֶה אָמַר לִי רַבִּי - הַטָּלֶה שֶׁלּוֹ וּגְדִי שֶׁלִּי'.

שָׁכַח רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ - שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵפָה, וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי: ג. הָאוֹמֵר לְבָנָיו: ׳הֲרֵינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שֶׁיַּעֲלֶה מִכֶּם רִאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם׳. כֵּיוָן שֶׁהִכְנִיס הָרִאשׁוֹן רֹאשׁוֹ וְרֻבּוֹ - זָכָה בְּחֶלְקוֹ, וּמְזַכֶּה אֶת אֶחָיו עִמּוֹ. לְעוֹלָם נִמְנִין עָלָיו, עַד שֶׁיְּהֵא בּוֹ כַּזַּיִת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. נִמְנִין וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שֶׁיִּשְׁחֹט. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַד שֶׁיִּזְרֹק עָלָיו אֶת הַדָּם: ד. הַמְמַנֶּה עִמּוֹ אֲחֵרִים בְּחֶלְקוֹ, רַשָּׁאִין בְּנֵי חֲבוּרָה לִתֵּן לוֹ אֶת שֶׁלּוֹ, וְהוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ, וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן: ה. זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת - שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁבִיעִי. רָאָה שָׁלֹשׁ - שׁוֹחֲטִין עָלָיו בַּשְּׁמִינִי שֶׁלּוֹ. שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם - שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשֵּׁנִי שֶׁלָּהּ. רָאֲתָה שְׁנֵי יָמִים - שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁלִישִׁי. וְהַזָּבָה - שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בַּשְּׁמִינִי: ו. הָאוֹנֵן, וְהַמְפַקֵּחַ אֶת הַגָּל, וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ מִבֵּית־הָאֲסוּרִים, וְהַחוֹלֶה וְהַזָּקֵן שֶׁהֵן יְכוֹלִין לֶאֱכֹל כַּזַּיִת - שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן. עַל כֻּלָּן אֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן בִּפְנֵי עַצְמָן - שֶׁמָּא יָבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פְּסוּל. לְפִיכָךְ אִם אֵרַע בָּהֶן פְּסוּל, פְּטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי, חוּץ מִן הַמְפַקֵּחַ בַּגַּל, שֶׁהוּא טָמֵא מִתְּחִלָּתוֹ: ז. אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה; וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. אֲפִלּוּ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה, שֶׁאֵין יְכוֹלִין לֶאֱכֹל כַּזַּיִת, אֵין שׁוֹחֲטִין עֲלֵיהֶן. וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרַת נָשִׁים וַעֲבָדִים וּקְטַנִּים: ח. אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב, אֲבָל לֹא בַּקָּדָשִׁים. הַשּׁוֹמֵעַ עַל מֵתוֹ, וְהַמְלַקֵּט לוֹ עֲצָמוֹת - טוֹבֵל וְאוֹכֵל בַּקָּדָשִׁים. גֵּר שֶׁנִּתְגַּיֵּר בְּעֶרֶב פֶּסַח, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פִּסְחוֹ לָעֶרֶב. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: הַפּוֹרֵשׁ מִן הָעָרְלָה, כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פְּסָחִים פֶּרֶק ט

א. מִי שֶׁהָיָה טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה, וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן - יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי. שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס, וְלֹא עָשָׂה אֶת הָרִאשׁוֹן, יַעֲשֶׂה אֶת הַשֵּׁנִי. אִם־כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר: ״טָמֵא״ אוֹ שֶׁהָיָה ״בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה״ (בַּמִּדְבָּר ט, י) - שֶׁאִלּוּ פְּטוּרִין מִן הַהֲכָרַת, וְאֵלּוּ חַיָּבִין בַּהֲכָרַת: ב. אֵיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה, מִן הַמּוֹדִיעִים וְלַחוּץ, וּכְמִדָּתָהּ לְכָל רוּחַ, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מֵאִסְקֻפַּת הָעֲזָרָה וְלַחוּץ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: לְפִיכָךְ נָקוּד עַל ה׳ לוֹמַר, לֹא מִפְּנֵי שֶׁרְחוֹקָה וַדַּאי, אֶלָּא מֵאִסְקֻפַּת הָעֲזָרָה וְלַחוּץ: ג. מַה בֵּין פֶּסַח רִאשׁוֹן לַשֵּׁנִי, הָרִאשׁוֹן אָסוּר בְּבַל יֵרָאֶה וּבַל יִמָּצֵא, וְהַשֵּׁנִי - מֻתָּר וְחָמֵץ עִמּוֹ בַּבַּיִת. הָרִאשׁוֹן טָעוּן הַלֵּל בַּאֲכִילָתוֹ, וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ טָעוּן הַלֵּל בַּאֲכִילָתוֹ. זֶה וָזֶה טָעוּן הַלֵּל בַּעֲשִׂיָתָן, וְנֶאֱכָלִין צָלִי עַל מַצּוֹת וּמְרוֹרִים, וְדוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת: ד. הַפֶּסַח שֶׁבָּא בְּטֻמְאָה - לֹא יֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ זָבִין וְזָבוֹת נִדּוֹת

וְיוֹלְדוֹת. וְאִם אָכְלוּ - פְּטוּרִים מִכָּרֵת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר אַף עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ: ה. מַה בֵּין פֶּסַח מִצְרַיִם לְפֶסַח דּוֹרוֹת, פֶּסַח מִצְרַיִם מִקְחוֹ מִבֶּעָשׂוֹר, וְטָעוּן הַזָּאָה בַּאֲגַדַּת אֵזוֹב עַל הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי מְזוּזוֹת, וְנֶאֱכָל בְּחִפָּזוֹן בְּלַיְלָה אֶחָד, וּפֶסַח דּוֹרוֹת נוֹהֵג כָּל שִׁבְעָה: ו. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּמוּרַת הַפֶּסַח קְרֵבָה, וּתְמוּרַת הַפֶּסַח אֵינָהּ קְרֵבָה, וְאֵין לִי לְפָרֵשׁ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: אֲנִי אֲפָרֵשׁ. הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קֹדֶם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיֵקַח בְּדָמָיו שְׁלָמִים, וְכֵן תְּמוּרָתוֹ. אַחַר שְׁחִיטַת הַפֶּסַח - קָרֵב שְׁלָמִים, וְכֵן תְּמוּרָתוֹ: ז. הַמַּפְרִישׁ נְקֵבָה לִפְסְחוֹ אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים - יִרְעֶה עַד שֶׁיִּסְתָּאֵב, וְיִמָּכֵר, וְיִפְּלוּ דָמָיו לִנְדָבָה. הַמַּפְרִישׁ פִּסְחוֹ וָמֵת - לֹא יְבִיאֻנוּ בְּנוֹ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח, אֶלָּא לְשֵׁם שְׁלָמִים: ח. הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעָרֵב בַּזְּבָחִים - כֻּלָּן יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ, וְיִמָּכְרוּ, וְיָבִיא בִּדְמֵי הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה, וּבִדְמֵי הַיָּפֶה שֶׁבָּהֶן מִמִּין זֶה, וַיַּפְסִיד הַמּוֹתָר מִבֵּיתוֹ. נִתְעָרֵב בַּבְּכוֹרוֹת, רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים - יֹאכְלוּ: ט. חֲבוּרָה שֶׁאָבַד פִּסְחָהּ, וְאָמְרָה לְאֶחָד: ׳צֵא וּבַקֵּשׁ וּשְׁחוֹט עָלֵינוּ׳. וְהָלַךְ וּמָצָא וְשָׁחַט, וְהֵם לָקְחוּ וְשָׁחֲטוּ, אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רִאשׁוֹן - הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ, וְהֵם אוֹכְלִים עִמּוֹ מִשֶּׁלּוֹ, וְאִם שֶׁלָּהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן - הֵם אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן, וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן, אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶן כְּאֶחָד - הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ, וְהֵם אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ, וְשֶׁלָּהֶן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה, וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי אָמַר לָהֶן: ׳אִם אֲחַרְתִּי, צְאוּ וְשַׁחֲטוּ עָלַי׳. הָלַךְ וּמָצָא וְשָׁחַט, וְהֵן לָקְחוּ וְשָׁחֲטוּ. אִם שֶׁלָּהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן - הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן, וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם שֶׁלּוֹ נִשְׁחַט רִאשׁוֹן - הוּא אוֹכֵל מִשֶּׁלּוֹ, וְהֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶם נִשְׁחַט רִאשׁוֹן, אוֹ שֶׁשָּׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאֶחָד - הֵן אוֹכְלִין מִשֶּׁלָּהֶן, וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן, וְשֶׁלּוֹ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה, וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שֵׁנִי. אָמַר לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ - אוֹכְלִין כֻּלָּם מִן הָרִאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזֶה מֵהֶן נִשְׁחַט רִאשׁוֹן, שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. לֹא אָמַר לָהֶן, וְלֹא אָמְרוּ לוֹ - אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה: י. שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעָרְבוּ פִּסְחֵיהֶן, אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶם אֶחָד, וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד, אֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵלּוּ, וְאֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵלּוּ, וְכָךְ הֵם אוֹמְרִים: ׳אִם שֶׁלָּנוּ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה, יָדֵיךְ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלָּךְ וְנִמְנֵיתְ עַל שֶׁלָּנוּ, וְאִם שֶׁלָּךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה, יָדֵינוּ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלָּנוּ וְנִמְנִינוּ עַל שֶׁלָּךְ׳. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה, וְשֶׁל עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה, מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה וַחֲבוּרָה, וְכֵן הֵם אוֹמְרִים: יא. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעָרְבוּ פִּסְחֵיהֶם, זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ

אֶחָד, וְזֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד, זֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק, וְזֶה מְמַנֶּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוּק, זֶה בָּא אֵצֶל זֶה, וְזֶה בָּא אֵצֶל זֶה, וְכָךְ הֵם אוֹמְרִים: ׳אִם שֶׁלִּי הוּא פֶּסַח זֶה - יָדֶיךָ מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלְךָ וְנִמְנֵיתָ עַל שֶׁלִּי, וְאִם שֶׁלְךָ הוּא פֶּסַח זֶה - יָדַי מְשׁוּכוֹת מִשֶּׁלִּי וְנִמְנֵיתִי עַל שֶׁלְךָ׳:

פְּסָחִים פֶּרֶק י

א. עַרְבֵי פְּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה, לֹא יֹאכַל אָדָם עַד שֶׁתֶּחְשַׁךְ. וַאֲפִלּוּ עָנִי שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד שֶׁיָּסֵב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבָּעָה כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן, וַאֲפִלּוּ מִן הַתָּמְחוּי: ב. מָזְגוּ לוֹ כּוֹס רִאשׁוֹן, בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם, וְאַחַר־כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן, וְאַחַר־כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם: ג. הֵבִיאוּ לְפָנָיו - מְטַבֵּל בַּחֲזֶרֶת, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְפַרְפֶּרֶת הַפַּת. הֵבִיאוּ לְפָנָיו מַצָּה וַחֲזֶרֶת וַחֲרֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין, אַף־עַל־פִּי שֶׁאֵין חֲרֹסֶת מִצְוָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: מִצְוָה. וּבִמְקֻדָּשׁ הָיוּ מְבִיאִים לְפָנָיו גּוּפוֹ שֶׁל פֶּסַח: ד. מָזְגוּ לוֹ כּוֹס שֵׁנִי, וְכָאן הַבֵּן שׁוֹאֵל אָבִיו. וְאִם אֵין דַּעַת בַּבֵּן, אָבִיו מְלַמְּדוֹ: ״מַה נִּשְׁתַּנָּה הַלַּיְלָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת, שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חָמֵץ וּמַצָּה - הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׁאָר יְרָקוֹת - הַלַּיְלָה הַזֶּה מָרוֹר. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בָּשָׂר צָלִי, שָׁלוּק, וּמְבֻשָּׁל - הַלַּיְלָה הַזֶּה כֻּלּוֹ צָלִי. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מַטְבִּילִין פַּעַם אַחַת - הַלַּיְלָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְּעָמִים״. וּלְפִי דַּעְתּוֹ שֶׁל בֵּן - אָבִיו מְלַמְּדוֹ. מַתְחִיל בִּגְנוּת וּמְסַיֵּם בְּשֶׁבַח, וְדוֹרֵשׁ מֵ״אֲרַמִּי אוֹבֵד אָבִי״, עַד שֶׁיִּגְמֹר כָּל הַפָּרָשָׁה כֻּלָּהּ: ה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח, לֹא יָצָא יְדֵי חוֹבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: ׳פֶּסַח׳, ׳מַצָּה׳, וּ׳מָרוֹר׳. ׳פֶּסַח׳ - עַל שׁוּם שֶׁפָּסַח הַמָּקוֹם עַל בָּתֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. ׳מַצָּה׳ - עַל שׁוּם שֶׁנִּגְאֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם. ׳מָרוֹר׳ - עַל שׁוּם שֶׁמֵּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. בְּכָל דּוֹר וָדוֹר חַיָּב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יָצָא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות יג) ״וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשָׂה ה׳ לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם״. לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִין לְהוֹדוֹת, לְהַלֵּל, לְשַׁבֵּחַ, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדֵּר, לְבָרֵךְ, לְעַלֵּה, וּלְקַלֵּס, לְמִי שֶׁעָשָׂה לַאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלּוּ, הוֹצִיאָנוּ מֵעַבְדוּת לְחֵרוּת, מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם־טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל, וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו - הַלְלוּיָהּ: ו. עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר: בֵּית־שַׁמַּאי אוֹמְרִים: עַד ״אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה״. וּבֵית־הִלֵּל אוֹמְרִים: עַד ״חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ מָיִם״. וְחוֹתְמִים בִּגְאֻלָּה. רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: ׳אֲשֶׁר גְּאָלָנוּ וְגָאַל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם׳, וְלֹא הָיָה חוֹתֵם. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: ׳כֵּן ה׳

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם, שְׂמֵחִים בְּבִנְיַן עִירֶךָ וְשָׂשִׂים בַּעֲבוֹדָתֶךָ, וְנֹאכַל שָׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים׳ וכו׳, עַד – ״בָּרוּךְ אַתָּה ה׳, גָּאַל יִשְׂרָאֵל״: ז. מָזְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישִׁי – מְבָרֵךְ עַל מְזוֹנוֹ. רְבִיעִי – גּוֹמֵר עָלָיו אֶת הַהַלֵּל, וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַשִּׁיר. בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלָּלוּ, אִם רוֹצֶה לִשְׁתּוֹת – יִשְׁתֶּה. בֵּין שְׁלִישִׁי לִרְבִיעִי – לֹא יִשְׁתֶּה: ח. אֵין מַפְטִירִין אַחַר הַפֶּסַח אֲפִיקוֹמָן. יָשְׁנוּ מִקְצָתָן – יֹאכְלוּ. כֻּלָּן – לֹא יֹאכְלוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: נִתְנַמְנְמוּ – יֹאכְלוּ. נִרְדְּמוּ – לֹא יֹאכְלוּ: ט. הַפֶּסַח אַחַר חֲצוֹת – מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. הַפְּגוּל וְהַנּוֹתָר – מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. בֵּרַךְ בִּרְכַּת הַפֶּסַח – פָּטַר אֶת שֶׁל זֶבַח. בֵּרַךְ אֶת שֶׁל זֶבַח – לֹא פָטַר אֶת שֶׁל פֶּסַח, דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל; רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: לֹא זוֹ פּוֹטֶרֶת זוֹ, וְלֹא זוֹ פּוֹטֶרֶת זוֹ:

סְלִיק מַסֶּכֶת פְּסָחִים

חוברות לימוד הבי"ת
והמשניות זהר הודפס
לזכות

עדי בת לאה

מרים תחי'

הקב"ה ישלח את המלאך
רפאל שיעמוד לימינה ויהיה
לה לידה קלה בזכות כל
התנאים והאמוראים אכי"ר

[שְׁמוֹת יב.]

(כא-כב ; יוֹם רִאשׁוֹן)

וְהַשְׁתָּא אִשָּׁה. אֶלָּא הָכִי הוּא וַדַּאי, וְהָכִי אוֹלִיפְנָא, אִתְּתָא עַד לָא אִזְדַּוּוֹגַת, אִתְקְרִיאַת בַּת פְּלוֹנִי, בָּתַר דְּאִזְדַּוּוֹגַת אִתְקְרִיאַת אִשָּׁה. וְהָכָא, בַּת, וְאִשָּׁה, וְכַלָּה, חַד דַּרְגָּא אִיהוּ.

וַתִּצְפְּנֵהוּ שְׁלֹשָׁה יְרָחִים (שְׁמוֹת ב, ב). אִלֵּין תְּלַת יַרְחִין, דִּדְינָא קַשְׁיָא שַׁרְיָא בְּעָלְמָא וּמַאי נִינְהוּ. תַּמּוּז, אָב, טֵבֵת, מַאי מַשְׁמַע. דְּעַד לָא נָחַת מֹשֶׁה לְעָלְמָא, שְׁכִיחַ הַוָּה אִיהוּ לְעֵילָּא, וְעַל דָּא אִזְדַּוּוֹגַת בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא, מִיּוֹמָא דְּאִתְיְלִיד. מִכָּאן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, שְׁכִיחִין אִינּוּן לְעֵילָּא, עַד לָא יֵחֻתּוּן לְעָלְמָא.

וְלֹא יָכְלָה עוֹד הַצְּפִינוֹ וְגוֹ' (שָׁם, ג). מַאי וַתִּקַּח לוֹ תֵּבַת גֹּמֶא. דְּחָפַת לֵיהּ בְּסִימָנָהָא, לְמֵהֱוֵי נָטִיר מֵאִנּוּן נוּנֵי יַמָּא, דְּשָׁאטִין בְּיַמָּא רַבָּא, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קד, כה): שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר. וְהֵיא חָפַת לֵיהּ, לְמֵהֱוֵי נָטִיר מִנַּיְהוּ, בְּחָפּוּ יַקִּירָא, דְּתֵרִין גַּוְונִין חִוָּור וְאוּכָם, וְאָנַח לֵיהּ לְמֹשֶׁה בֵּינַיְהוּ, דְּיִשְׁתְּמוֹדָע עִמְּהוֹן, בְּגִין דְּזָמִין לְסַלְקָא זִמְנָא אַחֲרָא, לְקַבְּלָא אוֹרַיְיתָא.

וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחֹץ עַל הַיְאֹר (שְׁמוֹת ב, ה). דָּא אִיהִי דְּאַתְיָא מִסִּטְרָא דְּשִׂמְאלָא דְּדִינָא קַשְׁיָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, לִרְחֹץ עַל הַיְאֹר, עַל הַיְאֹר דַּיְקָא, וְלֹא עַל הַיָּם.

וְאִי תֵּימָא, וְהָא כְּתִיב (שְׁמוֹת יז, ה): וּמַטְּךָ אֲשֶׁר הִכִּיתָ בּוֹ אֶת הַיְאֹר, וּמֹשֶׁה לָא מָחָא אֶלָּא יַמָּא, וְקַרְיֵהּ יְאוֹר. אֶלָּא יְאוֹר הַוָּה דְּמָחָא אַהֲרֹן עַל יְדֵי דְּמֹשֶׁה, וְשַׁוְיֵיהּ קְרָא דְּאִיהוּ עָבִיד.

כְּהַאי גַּוְונָא (שְׁמוֹת ז, כה): וַיִּמָּלְאוּ שִׁבְעַת יָמִים אַחֲרֵי הַכּוֹת ה' אֶת הַיְאֹר". וְאַהֲרֹן הִכָּהוּ. אֶלָּא עַל דְּאָתָא מִסִּטְרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קַרְיֵיהּ קְרָא אַחֲרֵי הַכּוֹת ה', לְבָתַר קַרְיֵיהּ בִּשְׁמָא דְּמֹשֶׁה. וְנַעֲרוֹתֶיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאוֹר, אִלֵּין שְׁאַר מַשְׁרְיָין דְּאַתְיָן מִסִּטְרָא דָּא.

וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד (שְׁמוֹת ב, ו). וַתִּרְאֵהוּ, וַתֵּרֶא מִבָּעֵי לֵיהּ. מַאי וַתִּרְאֵהוּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, לֵית לָךְ

מִלָּה בְּאוֹרַיְתָא, דְּלֵית בָּהּ רָזִין עִלָּאִין וְיַקִּירִין. אֶלָּא הָכִי אוֹלִיפְנָא, רְשִׁימָא דְּמַלְכָּא וּמַטְרוֹנִיתָא אִשְׁתְּכַח בֵּיהּ, וְאִיהוּ רְשִׁימָא דְּוָא״וּ הֵ״א. וּמִיַּד וַתַּחְמֹל עָלָיו וְגוֹ׳. עַד כָּאן לְעֵילָּא, מִכָּאן וּלְהָלְאָה לְתַתָּא, בַּר מֵהַאי קְרָא.

וַתְּתַצַּב אֲחֹתוֹ מֵרָחֹק וְגוֹ׳ (שָׁם, ד). וַתְּתַצַּב אֲחוֹתוֹ, אֲחוֹתוֹ דְּמַאן. אֲחוֹתֵיהּ, דְּהַהוּא דְּקָרָא לִכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲחוֹתִי. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ה, ב): פִּתְחִי לִי אֲחֹתִי רַעְיָתִי. מֵרָחוֹק: כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (יִרְמְיָה לא, ב): מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי.

מַשְׁמַע, דְּאִינּוּן זַכָּאִין, עַד לָא נַחְתּוּ לְעָלְמָא, אִשְׁתְּמוֹדָעָאן אִינּוּן לְעֵילָּא, לְגַבֵּי כֹּלָּא, וְכָל שֶׁכֵּן מֹשֶׁה. וּמַשְׁמַע נָמֵי, דְּנִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, אִתְמְשָׁכוּ מֵאַתָּר עִלָּאָה, כְּמָה דְּאוֹקִימְנָא. וְרָזָא דְּמִלָּה אוֹלִיפְנָא, דְּמַשְׁמַע, דְּאָב וָאֵם אִית לְנִשְׁמָתָא, כְּמָה דְּאִית אָב וָאֵם לְגוּפָא בְּאַרְעָא, וּמַשְׁמַע, דִּבְכָל סִטְרִין, בֵּין לְעֵילָּא, בֵּין לְתַתָּא, מִדְּכַר וְנוּקְבָא אַתְיָן כֹּלָּא וּמִשְׁתַּכְחֵי. וְהָא אוּקְמוּהָ רָזָא, דִּכְתִיב, תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. הָאָרֶץ: דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. נֶפֶשׁ חַיָּה: נַפְשָׁא דְּאָדָם קַדְמָאָה עִלָּאָה, כְּמָה דְּאִתְּמַר. אָתָא רִבִּי אַבָּא וּנְשָׁקֵיהּ. אָמַר וַדַּאי שַׁפִּיר קָאֲמַרְתְּ, וְהָכִי הוּא וַדַּאי זַכָּאָה חוּלָקֵיהּ דְּמֹשֶׁה נְבִיאָה מְהֵימָנָא, עַל כָּל שְׁאַר נְבִיאֵי עָלְמָא.

דָּבָר אַחֵר, וַתְּתַצַּב אֲחוֹתוֹ דָּא הִיא חָכְמָה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מִשְׁלֵי ז, ד): אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ. אָמַר רִבִּי יִצְחָק, מֵעוֹלָם לָא אִתְעַדְיָאַת גְּזֵרַת דִּינָא מֵעָלְמָא, דְּהָא בְּכָל שַׁעְתָּא דְּהַוּוּ יִשְׂרָאֵל חָטָאן, הֲוָה דִּינָא מִקַּטְרְגָא עִמְּהוֹן, וּכְדֵין, וַתְּתַצַּב אֲחוֹתוֹ מֵרָחוֹק. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מֵרָחוֹק ה׳ נִרְאָה לִי.

וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר. בְּשַׁעְתָּא דַּהֲווּ פַּסְקֵי יִשְׂרָאֵל מֵאוֹרַיְיתָא, מִיָּד וַתֵּרֶד בַּת פַּרְעֹה לִרְחוֹץ עַל הַיְאוֹר. הֲוָת נַחְתַּת מִדַּת הַדִּין,

[שְׁמוֹת יב:]

(כג-כד; יוֹם שֵׁנִי)

לְאִסְתַּחֲאָה מִדְּמָא דְּיִשְׂרָאֵל, עַל עֻלְּבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְתָא. וְנַעֲרוֹתֶיהָ הוֹלְכוֹת עַל יַד הַיְאוֹר, אִלֵּין אוּמַיָּא, דְּאִנּוּן אַזְלִין וְרַדְפִין אֲבַתְרַיְיהוּ, עַל יַד הַיְאוֹר, עַל סִבַּת עֻלְּבּוֹנָהּ דְּאוֹרַיְיתָא, וְאִינּוּן דְּמוֹרִים בָּהּ, דְּרָפוּ יְדַיְיהוּ מִינָהּ.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, כָּל מִלִּין דְּעָלְמָא, תַּלְיָין בִּתְשׁוּבָה, וּבִצְלוֹתָא דְּצַלֵּי בַּר נָשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכָל שֶׁכֵּן, מַאן דְּאוֹשִׁיד דְּמְעִין בִּצְלוֹתֵיהּ, דְּלֵית לָךְ תַּרְעָא, דְּלָא עָאלִין אִנּוּן דְּמְעִין. מַה כְּתִיב וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד. וַתִּפְתַּח, דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּקַיְימָא עָלַיְיהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, כְּאִמָּא עַל בְּנִין, וְהִיא פָּתְחָה תָּדִיר בִּזְכוּתֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

כֵּיוָן שֶׁפָּתְחָה, וַתִּרְאֵהוּ אֶת הַיֶּלֶד, יֶלֶד שַׁעֲשָׁעִים (יִרְמְיָה לא, יט). דְּאִנּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּמִתְחַטָּאן קָמֵי מַלְכֵּיהוֹן בְּכֹלָּא, וּמִיָּד דְּמִתְחַנְּנָן קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַדְרֵי בִּתְשׁוּבָה, וּבָכָאן קָמֵיהּ, כִּבְרָא דְּבָכֵי קָמֵי אֲבוּי, מַה כְּתִיב, וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה. כֵּיוָן דְּבָכֵי, אִתְעַדּוּ כָּל גְּוָרִין בִּישִׁין דְּעָלְמָא, מַה כְּתִיב וַתַּחְמֹל עָלָיו, אִתְעַר עֲלוֹי בְּרַחֲמִים, וּמְרַחֵם לֵיהּ.

וַתֹּאמֶר מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים זֶה, דְּאִנּוּן רַכֵּי לִבָּא, וְלָא מִיַּלְדֵי הַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת, דְּאִינּוּן קְשֵׁי קְדָל, וּקְשֵׁי לִבָּא. מִיַּלְדֵי הָעִבְרִים רַכֵּי לִבָּא מֵאֲבָהָן וּמֵאִמָּהָן לְאָתְבָא קָמֵי מָאֲרֵיהוֹן. וַתִּקְרָא אֶת אֵם הַיֶּלֶד. שֶׁהָיְתָה בּוֹכָה, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יִרְמְיָה לא, יד): קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ וְגוֹ', הוּא בּוֹכֶה וְאֵם הַיֶּלֶד הִיא בּוֹכָה.

אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, לְזִמְנָא דְּאָתֵי מַה כְּתִיב (שָׁם, ח): בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים וְגוֹ'. מַהוּ בִּבְכִי יָבֹאוּ. בִּזְכוּת בְּכִי דְּאֵם הַיֶּלֶד, שֶׁהִיא רָחֵל, יָבֹאוּ וְיִתְכַּנְּשׁוּן מִן גָּלוּתָא. וְאָמַר רִבִּי יִצְחָק, פּוּרְקָנָא דְּיִשְׂרָאֵל לָא תַלְיָא אֶלָּא בִּבְכִי, כַּד יִשְׁתַּלְמוּן וְיִכְלוּן, בְּכִי דְּמָעוֹת דְּבָכָה עֵשָׂו קָמֵי אָבִיו, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כז, לח): וַיִּשָּׂא עֵשָׂו קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ. וְאִינּוּן דְּמְעִין, אַחֲיתוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתֵיהּ. כֵּיוָן דְּיִכְלוּן אִינּוּן דְּמְעִין בִּבְכִיָּה דְּיִשְׂרָאֵל, יִפְקוּן מִגָּלוּתֵיהּ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילֵם.

וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה (שמות ב, יב). חָמָא בְּאִלֵּין נ׳ אַתְוָן, דְּמִיַּחֲדִין לֵיהּ יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹמָא, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל פַּעֲמַיִם, דְּאִית בְּהוֹן כ״ה כ״ה תֵּרֵי זִמְנֵי, וְלָא חָמָא בֵּיהּ. וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה וְגוֹ׳. כֹּה וָכֹה, אָמַר רִבִּי אַבָּא, כֹּה חָמָא, אִי הַוּוֹ בֵּיהּ עוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. וָכֹה אִי זַמִּין לְנָפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מְעַלְיָא, מִיָּד וַיַּרְא כִּי אֵין אִישׁ. חָמָא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּלָא זַמִּין לְנָפְקָא מִנֵּיהּ בְּרָא מְעַלְיָא.

דְּאָמַר רִבִּי אַבָּא, כַּמָּה חַיָּיבִין אִנּוּן בְּעָלְמָא, דְּמָפְקֵי בְּנֵי מְעַלְיָא, יַתִּיר מֵאִנּוּן דְּכָאִין. וְהַהוּא בְּרָא מְעַלְיָא דְּנָפַק מִן חַיָּיבָא, אִיהוּ מְעַלְיָא יַתִּיר, לְמֶהֱוֵי טָהוֹר מִטָּמֵא. נְהוֹרָא מִגּוֹ חֲשׁוֹכָא. חָכְמְתָא מִגּוֹ טִפְּשׁוּתָא. וְדָא אִיהוּ מְעַלְיָא מִכֹּלָּא.

וַיַּרְא. וַיַּרְא דְּהָכָא, כֹּלָּא בְּרוּחַ קוּדְשָׁא אִסְתָּכַל וְחָמָא, וּבְגִין כַּךְ אִסְתָּכַל בֵּיהּ וְקָטַל לֵיהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְבִיב כֹּלָּא, לְמִהַךְ לְהַהוּא בִּירָא, כְּמָה דְּאָזַל יַעֲקֹב לְגַבֵּי הַהוּא בִּירָא, דִּכְתִיב (שמות ב, טו) : וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּיַעֲקֹב כְּתִיב (בראשית כט, ב) : וַיַּרְא וְהִנֵּה בְאֵר. בְּמֹשֶׁה כְּתִיב, וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ מִדְיָן וַיֵּשֶׁב עַל הַבְּאֵר. בְּגִין דְּמֹשֶׁה וְיַעֲקֹב, אַף עַל גַּב דְּבִדְרָגָא חֲדָא הֲווֹ, אִסְתָּלַק מֹשֶׁה בְּהַאי יַתִּיר מִנֵּיהּ.

רִבִּי יוֹסֵי וְרִבִּי יִצְחָק הֲווֹ אָזְלֵי בְּאוֹרְחָא. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי, הַהוּא בְּאֵר דְּחָמָא יַעֲקֹב, וְחָמָא מֹשֶׁה, אִי דָּא הֲוָה הַהוּא בֵּירָא, דְּחָפַר אַבְרָהָם וְיִצְחָק. אֲמַר לֵיהּ לָאו. אֶלָּא, בְּשַׁעֲתָא דְּאִתְבְּרֵי עָלְמָא, אִתְבְּרֵי הַאי בֵּירָא. וּבְעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אִתְבְּרֵי פּוּמָא דְּיֵלֵיהּ, וְהַאי אִיהוּ בְּאֵר דְּחָמוּ יַעֲקֹב וּמֹשֶׁה.

מַתְנִיתִין. אִנּוּן דְּרִדְפֵי קְשׁוֹט, אִנּוּן דְּתַבְעֵי רָזָא דְּמְהֵימָנוּתָא. אִנּוּן דְּאִתְדְּבָקוּ בְּקִשׁוֹרָא מְהֵימָנָא. אִנּוּן דְּיִדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמַלְכָּא עִלָּאָה. קְרִיבוּ שְׁמָעוּ.

כַּד סְלִיקוּ תְּרֵין, וְנַפְקוּ לְקַדְמוּת חַד, מְקַבְּלִין לֵיהּ בֵּין תְּרֵין דְּרוֹעִין. תְּרֵין נַחְתֵּי לְתַלְתָּא תְּרֵין אִנּוּן, חַד מִינַיְהוּ חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ מֵהַאי בֵּירָא יַתְבֵי מוֹתְבָא דִּנְבִיאֵי יַנְקִין בְּהוּ. חַד בֵּינַיְיהוּ, חִבּוּרָא אִיהוּ דְּכֹלָּא, אִיהוּ נָטִיל מִכֹּלָּא

[שְׁמוֹת יג.]

(כה-כו ; יוֹם שְׁלִישִׁי)

הַהוּא בֵּירָא קַדִּישָׁא, קָאִים תְּחוֹתַיְיהוּ, חַקְלָא דְּתַפּוּחִין קַדִּישִׁין אִיהוּ מֵהַאי בֵּירָא אִתְשַׁקְיָין עֲדָרַיָּא, דְּרַעְיָא מְשֶׁה בְּמַדְבְּרָא, מֵהַאי בֵּירָא אִתְשַׁקְיָין עֲדָרַיָּא דְּבָרִיר יַעֲקֹב כָּד בָּרִיר לוֹן לְגוֹ חוּלָקֵהּ כָּל אִנּוּן רְתִיכִין, כָּל אִנּוּן מָארֵי דְּגַדְפִּין.

תְּלַת קַיְימִין רְבִיעִין עַל הַאי בֵּירָא. הַאי בֵּירָא מְנַיְיהוּ אִתְמְלֵי. אדנ״י אִתְקְרֵי, עַל דָּא כְּתִיב (דְּבָרִים ג, כד) : אֲדֹנָי יְיָ אַתָּה הַחִלוֹתָ וְגוֹ׳. וּכְתִיב (דָּנִיֵּאל ט, יז) : וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי, אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (יְהוֹשֻׁעַ ג, יא) : הִנֵּה אֲרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. בֵּיהּ גָּנִיז חַד מְקוֹרָא קַדִּישָׁא, דְּנָבְיעַ בֵּיהּ תָּדִיר, וְאַמְלֵי לֵיהּ, יְיָ צְבָאוֹת אִקְרֵי. בְּרִיךְ הוּא לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמִין.

וּלְכֹהֵן מִדַּיָּן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה וַתְּדַלֶּינָה וְגוֹ׳. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אִי בֵּירָא דָּא אִיהוּ בֵּירָא דְּיַעֲקֹב, הָא כְּתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית כט, ג) : וְנֶאֶסְפוּ שָׁמָּה כָּל הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ וְגוֹ׳. וְהָכָא בְּנוֹת יִתְרוֹ לָא אִצְטְרִיכוּ לְהַאי. אֶלָּא וַתָּבֹאנָה וַתְּדַלֶּינָה בְּלָא טוֹרַח אַחֲרָא.

אָמַר רִבִּי חִיָּיא, יַעֲקֹב אַעְדֵי לָהּ מִן בֵּירָא, דְּהָא כְּתִיב, כַּד מִתְכַּנְּשֵׁי תַּמָּן כָּל עֲדָרַיָּא, וְהֵשִׁיבוּ אֶת הָאֶבֶן. וּבְיַעֲקֹב, לָא כְּתִיב וַיָּשֶׁב אֶת הָאֶבֶן, דְּהָא לָא אִצְטְרִיךְ לְבָתַר כֵּן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא מַיָּא לָא הֲווֹ סַלְקִין, כֵּיוָן דְּאָתָא יַעֲקֹב, סְלִיקוּ מַיָּא לְגַבֵּיהּ, וְהַהוּא אַבְנָא, לָא הֲוָה עַל פּוּם בֵּירָא, וּבְגִין כַּךְ וַתָּבֹאנָה וַתְּדַלֶּינָה.

רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי אַבָּא הֲווֹ אָזְלֵי מִטְבֶּרְיָא לְצִפּוֹרִי. עַד דַּהֲווֹ אָזְלֵי, פָּגַע בְּהוּ חַד יוּדָאי, אִתְחַבָּר בַּהֲדַיְיהוּ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, כָּל חַד לֵימָא מִלָּה דְּאוֹרַיְיתָא.

פָּתַח אִיהוּ וְאָמַר (יְחֶזְקֵאל לז, ט) : וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶן אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל הָרוּחַ וְגוֹ׳. מֵהַאי קְרָא יְדַעְנָא, אֲתַר דְּהָרוּחַ נַפְקָא מִנֵּיהּ, וְכִי יָכִיל הַוָּה יְחֶזְקֵאל לְנַבְּאָה עַל הָרוּחַ, וְהָא כְּתִיב (קֹהֶלֶת ח, ח) : אֵין אָדָם שַׁלִּיט בָּרוּחַ לִכְלוֹא אֶת הָרוּחַ. אֶלָּא, בַּר נָשׁ לָא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה בָּרוּחַ, אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ

שַׁלִּיט בְּכֹלָּא, וְעַל מֵימְרֵיהּ הֲוָה מִתְנַבֵּי יְחֶזְקֵאל. וְתוּ דְּהָא רוּחַ הֲוָה בְּגוּפָּא בְּהַאי עָלְמָא, וּבְגִין כַּךְ אִתְנַבֵּי עָלֵיהּ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאִי הָרוּחַ, מֵהַהוּא אֲתַר דְּאִתְחָם בְּסַמְכוּי בְּאַרְבַּע סִטְרִין דְּעָלְמָא.

דְּלִיג הַהוּא יוּדָאי קָמֵיהּ, אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, מַאי חָמִית. אָמַר מִלָּה חֲמֵינָא. אָמַר לֵיהּ מַאי הֲיָא. אָמַר לֵיהּ רוּחַ בְּנֵי אָדָם, אִי אִתְלַבַּשׁ בְּגַן עֵדֶן בִּלְבוּשָׁא דְּדִיוּקְנָא בְּגוּפָּא דְּהַאי עָלְמָא, הֲוָה לֵיהּ לְמִכְתַּב, כֹּה אָמַר ה׳ מִגַּן עֵדֶן בּוֹאִי הָרוּחַ, מַהוּ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת.

אֲמַר לֵיהּ, רוּחָא לָא נַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, עַד דְּסַלְקָא מִגִּנְתָּא דְּאַרְעָא, לְגוֹ כּוּרְסְיָיא, דְּקַיְמָא עַל אַרְבַּע סַמְכִין. כֵּיוָן דְּסַלְקָא תַּמָּן, אִסְתַּאֲבָא מִגּוֹ הַהוּא כּוּרְסְיָיא דְּמַלְכָּא, וְנַחְתָּא לְהַאי עָלְמָא, גּוּפָּא אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי עָלְמָא, רוּחַ אוּף הָכִי אִתְנְטִיל מֵאַרְבַּע סִטְרֵי דְּכוּרְסְיָיא, דְּמִתַּתְקָנָא עָלַיְיהוּ.

אָמַר לֵיהּ הַהוּא בַּר נָשׁ, דְּלִיגָא דְּקָא דָּלִיגְנָא קָמַיְיכוּ, מִלָּה חֲמֵינָא מֵהַאי סִטְרָא. בְּגִין דְּיוֹמָא חָדָא הֲוֵינָא אָזִיל בְּמַדְבְּרָא, וַחֲמֵינָא אִילָנָא חַד דְּמִרְגַּג לְמֵחֱזֵי, וְחַד מְעַרְתָּא תְּחוֹתֵיהּ, קָרִיבְנָא גַּבֵּיהּ וַחֲמֵינָא הַהִיא מְעַרְתָּא, דְּסַלְקָא רֵיחִין מִכָּל זִינֵי רֵיחִין דְּעָלְמָא. אִתְתַּקְפְּנָא בְּגַרְמָאי וְאָעִילְנָא בְּהַהִיא מְעַרְתָּא, וְנָחִיתְנָא בְּדַרְגִּין יְדִיעָן בְּגוֹ דּוּכְתָּא חָדָא, דַּהֲווֹ בֵּיהּ אִלָּנִין סַגִּיאִין וְרֵיחִין וּבוּסְמִין, דְּלָא יָכִילְנָא לְמִסְבַּל.

וְתַמָּן חֲמֵינָא חַד בַּר נָשׁ, וְשַׁרְבִיטָא חַד בִּידֵיהּ. וַהֲוָה קָאִים בְּחַד פִּתְחָא, כֵּיוָן דְּחָמָא לִי, תָּוָה וְקָם לְגַבָּאי. אָמַר לִי, מָה אַתְּ הָכָא, וּמַאן אַתְּ, אֲנָא דְּחֵילְנָא סַגְיָא, אֲמֵינָא לֵיהּ, מָארִי, מִן חַבְרַיָּיא אֲנָא, כַּךְ וְכַךְ חֲמֵינָא בְּמַדְבְּרָא, וְעָאלְנָא בְּהַאי מְעַרְתָּא, וְנָחִיתְנָא הָכָא.

אָמַר לִי, הוֹאִיל וּמִן חַבְרַיָּיא אַנְתְּ, טוֹל הַאי קִיטְרָא דִּכְתָבָא, וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּיא, אֵינוּן דְּיַדְעִין רָזִין דְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא

[שְׁמוֹת יג:]

(כז-כח; יוֹם רְבִיעִי)

בָּטַשׁ בִּי בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא, וְדָמִיכְנָא. אַדְּהָכִי, חֲמֵינָא כַּמָּה חֵילִין וּמַשְׁרְיָין גּוֹ שֵׁינָתָא, דַּהֲווֹ אַתְיָן בְּאוֹרְחָא, לְהַהוּא דּוּכְתָּא. וְהַהוּא גַּבְרָא בָּטַשׁ בְּהַהוּא שַׁרְבִיטָא, וְאָמַר בְּאוֹרְחָא דְּאִילָנֵי זִילוּ. אַדְּהָכִי דַּהֲווֹ אַזְלִי, פַּרְחֵי בַּאֲוִירָא וְסַלְקֵי, וְלָא יְדַעְנָא לְאָן אַתָּר. וּשְׁמַעְנָא קָלִין דְּמַשְׁרְיָין סַגִּיאִין, וְלָא יְדַעְנָא מֵאָן אִיהוּ. אִתְּעָרְנָא, וְלָא חֲמֵינָא מִידִי, וְדָחִילְנָא בְּהַהוּא אַתָּר.

אַדְּהָכִי, חֲמֵינָא לְהַהוּא בַּר נָשׁ, אָמַר לִי, חָמִית מִידִי, אֲמֵינָא לֵיהּ, חֲמֵינָא גּוֹ שֵׁינָתָא כָּךְ וְכָךְ. אָמַר, בְּהַהוּא אָרְחָא אַזְלֵי רוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, גּוֹ גִּנְתָּא דְּעֵדֶן לְאָעָלָא תַּמָּן. וּמַה דְּשַׁמְעַת מִנַּיְיהוּ, הוּא, דְּקַיְימֵי בְּגִנְתָּא בְּדִיוּקְנָא דְּהַאי עָלְמָא וְחַדָּאן בְּרוּחֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא דְּעָאלִין תַּמָּן.

וּכְמָה דְּגוּפָא אִתְבְּנֵי בְּהַאי עָלְמָא, מִקְטוֹרָא דְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי, וְאִתְצַיָּיר בְּהַאי עָלְמָא. אוּף הָכִי רוּחָא, אִתְצַיָּיר בְּגִינְתָּא, מִקְטוֹרָא דְּאַרְבַּע רוּחִין דְּקַיְימָא בְּגִנְתָּא, וְהַהוּא רוּחָא, אִתְלַבְּשָׁא תַּמָּן, וּמִתְצַיְּרַת מִנַּיְיהוּ, בְּצִיּוּרָא דְּדִיוּקְנָא דְּגוּפָא, דְּאִתְצַיָּיר בְּהַאי עָלְמָא. וְאִלְמָלֵא אִנּוּן אַרְבַּע רוּחִין, דְּאִנּוּן אֲוִירִין דְּגִנְתָּא, רוּחָא לָא מִתְצַיְּרָא בְּצִיּוּרָא כְּלָל, וְלָא אִתְלַבְּשָׁא בְּהוּ.

אִינּוּן אַרְבַּע רוּחִין, קְטִירִין אִלֵּין בְּאִלֵּין כַּחֲדָא, וְהַהוּא רוּחַ אִתְצַיָּיר וְאִתְלַבַּשׁ בְּהוּ, כְּגַוְונָא דְּגוּפָא אִתְצַיָּיר בְּקִטּוּרֵי, דְּאַרְבַּע יְסוֹדֵי עָלְמָא. וּבְגִין כָּךְ, מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בּוֹאִי הָרוּחַ, מֵאִנּוּן אַרְבַּע רוּחִין דְּגַן עֵדֶן, דְּאִתְלַבְּשָׁא וְאִתְצַיְּרַת בְּהוּ, וְהַשְׁתָּא טוֹל הַאי קִיטְרָא דְּכִתָּבָא וְזִיל לְאָרְחָךְ, וְהָב לֵיהּ לְחַבְרַיָּיא.

אָתָא רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאִנּוּן חַבְרַיָּיא, וּנְשַׁקּוּהוּ בְּרֵישֵׁיהּ, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, בְּרִיךְ רַחֲמָנָא, דְּשַׁדְּרָךְ הָכָא, דְּוַדַּאי דָּא הוּא בְּרִירָא דְּמִלָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַזְמִין לְפוּמֵי הַאי קְרָא. יְהָב לוֹן הַהוּא קִיטְרָא דְּכִתָּבָא, כֵּיוָן דְּנָטַל לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, וּפָתַח לֵיהּ, נָפַק אֲפוּתָא

דְּאֶשָּׁא, וְאַסְחַר לֵיהּ, חָמָא בֵּיהּ מַה דְּחָמָא, וּפָרַח מִן יְדוֹי.

בָּכָה רִבִּי אֶלְעָזָר, וְאָמַר מַאן יָכִיל לְקַיְּימָא בְּגִנְזַיָּיא דְּמַלְכָּא, ה׳ מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ (תְּהִלִּים טו, א). זַכָּאָה הַאי אוֹרְחָא, וְהַהִיא שַׁעֲתָא דְּאִעְרַעְנָא בָּךְ. וּמֵהַהוּא יוֹמָא הֲוָה חַדֵּי רִבִּי אֶלְעָזָר, וְלֹא אָמַר כְּלוּם לְחַבְרַיָּיא, עַד דַּהֲווֹ אַזְלֵי, פָּגְעוּ בְּחַד בֵּירָא דְּמַיָּא, קַיְּימוּ עָלֵיהּ, וְשָׁתוּ מִן מַיָּא.

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, זַכָּאָה חוּלָקֵיהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, יַעֲקֹב עָרַק מִקָּמֵי אֲחוּי, וְאִזְדְּמַן לֵיהּ בֵּירָא, כֵּיוָן דְּבֵירָא חָמָא לֵיהּ, מַיָּא אִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְמָארֵיהוֹן, וְסַלְקִין לְגַבֵּיהּ, וְחַדּוּ בַּהֲדֵיהּ, וְתַמָּן אִזְדַּוְּגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. מֹשֶׁה עָרַק מִקָּמֵי פַּרְעֹה, וְאִזְדְּמַן לֵיהּ הַהוּא בֵּירָא, וּמַיִין חָמוּ לֵיהּ, וְאִשְׁתְּמוֹדָעוּ לְמָארֵיהוֹן, וְסַלְקוּ לְגַבֵּיהּ, וְתַמָּן אִזְדַּוְּגַת לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ.

מַה בֵּין מֹשֶׁה לְיַעֲקֹב, יַעֲקֹב כְּתִיב בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית כט, י): וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל וְגוֹ׳. וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב וַיָּגֶל אֶת הָאֶבֶן וְגוֹ׳. מֹשֶׁה מַה כְּתִיב בֵּיהּ, וַיָּבֹאוּ הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וְגוֹ׳. בְּוַדַּאי יָדַע הַוָּה מֹשֶׁה, כֵּיוָן דְּחָמָא מַיָּא דְּסַלְקִין לְגַבֵּיהּ, דְּתַמָּן תִּזְדַּמַּן לֵיהּ בַּת זוּגֵיהּ. וְתוּ, דְּהָא רוּחַ קוּדְשָׁא לָא אִתְעֲדֵי מִנֵּיהּ לְעָלְמִין, וּבֵיהּ הַוָּה יָדַע דְּצִפּוֹרָה תֶּהֱוֵי בַּת זוּגֵיהּ. אָמַר מֹשֶׁה, וַדַּאי יַעֲקֹב אָתָא לְהָכָא, וּמַיָּא סְלִיקוּ לְגַבֵּיהּ, אִזְדַּמַּן לֵיהּ בַּר נָשׁ דְּאַכְנִישׁ לֵיהּ לְבֵיתֵיהּ, וְיָהַב לֵיהּ כָּל מַה דְּאִצְטָרִיךְ. אֲנָא אוֹף הָכִי.

אָמַר הַהוּא בַּר נָשׁ, הָכִי אוֹלִיפְנָא, דְּיִתְרוֹ כּוֹמֶר לְכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הֲוָה. כֵּיוָן דְּחָמָא דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת לֵית בָּהּ מַמָּשׁוּ. אִתְפְּרַשׁ מִפּוּלְחָנָא דִּילֵהּ. קָמוּ עַמָּא וְנִדּוּהוּ. כֵּיוָן דְּחָמוּ בְּנָתֵיהּ, הַווֹ מְתָרְכָן לוֹן, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא אִנּוּן הֲווֹ רַעֲאן עָאנֵיהּ. כֵּיוָן דְּחָמָא מֹשֶׁה בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, דְּעַל מִלָּה דְּכוֹכָבִים וּמַזָּלוֹת הֲווֹ עַבְדֵי, מִיָּד וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁיעָן וַיַּשְׁק אֶת צֹאנָם. וְאִתְעֲבִיד קִנְאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֻלָּא.

אָמַר לֵיהּ רִבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתְּ לְגַבָּן, וְלָא יְדַעְנָא

[שְׁמוֹת יד.]

(כט-ל; יוֹם חֲמִישִׁי)

שְׁמֶךָ. אָמַר, אֲנָא יוֹעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב. אָתוּ חַבְרַיָּיא וּנְשָׁקוּהוּ, אָמְרוּ, וּמָה אַנְתְּ לְגַבָּן, וְלָא הֲוֵינָן יַדְעִין בָּךְ. אָזְלוּ כַּחֲדָא כָּל הַהוּא יוֹמָא, לְיוֹמָא אַחֲרָא אַזְפּוּהוּ תְּלַת מִילִין, וְאָזִיל לְאוֹרְחֵיהּ.

וַתֹּאמַרְן אִישׁ מִצְרִי הִצִּילָנוּ (שְׁמוֹת ב, יט). רִבִּי חִיָּיא אָמַר, הָא אוּקְמוּהָ חַבְרַיָּיא, דְּנִצְנְצָא בְּהוּ רוּחַ קוּדְשָׁא, וְאָמְרוּ, וְלֹא יָדְעוּ מָה אָמְרוּ. לְבַר נָשׁ, דַּהֲוָה יָתִיב בְּמַדְבְּרָא, וַהֲווּ יוֹמִין דְּלָא אָכַל בִּשְׂרָא. יוֹמָא חַד אָתָא דּוֹבָא לְנַטְלָא חַד אִימְרָא, עָרַק אִימְרָא, וְדוֹבָא אֲבַתְרֵיהּ, עַד דְּמָטוּ לְגַבֵּי הַהוּא בַּר נָשׁ לְמַדְבְּרָא, חָמָא אִימְרָא, וְאַתְקִיף בֵּיהּ וּשְׁחָטֵיהּ וְאָכַל בִּשְׂרָא.

דָּבָר אַחֵר, וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת א, א). רִבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים א, ה): שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה וְגוֹ', שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּהִיא שְׁחוֹרָה מִן גָּלוּתָא, וְנָאוָה, דְּהִיא נָאוָה בְּאוֹרַיְתָא, וּבְפִקּוּדִין, וּבְעוֹבָדִין דְּכַשְׁרָן. בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, דְּעַל דָּא, זַכָּאִין לְיַרְתָּאָה יְרוּשְׁלֵם דִּלְעֵילָּא. כְּאָהֳלֵי קֵדָר, אַף עַל גַּב דְּהִיא קוֹדֶרֶת בְּגָלוּתָא, בְּעוֹבָדִין הִיא כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה, כִּירִיעוֹת, דְּמַלְכָּא דְּשָׁלְמָא כֻּלָּא דִּילֵהּ.

רִבִּי חִיָּיא רַבָּא, הֲוָה אָזִיל לְגַבֵּי מָארֵיהוֹן דְּמַתְנִיתָא, לְמֵילַף מִנַּיְיהוּ. אָזַל לְגַבֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, וְחָמָא פַּרְגּוֹד חַד, דַּהֲוָה פָּסִיק בְּבֵיתָא. תָּוָה רִבִּי חִיָּיא, אָמַר, אֶשְׁמַע מִלָּה מִפּוּמֵיהּ מֵהָכָא.

שָׁמַע דְּהַוָה אָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ח, יד): בְּרַח דּוֹדִי וּדְמֵה לְךָ לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים. כָּל כְּסוּפָא דְּכְסִיפוּ יִשְׂרָאֵל מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, תַּאֲוָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁיִּהְיֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא מִתְרַחֵק, אֶלָּא בּוֹרֵחַ כַּצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֶר הָאַיָּלִים.

מַאי טַעְמָא, אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵין חַיָּה בָּעוֹלָם עוֹשָׂה כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּעוֹפֶר הָאַיָּלִים, בִּזְמַן שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ הוֹלֵךְ מְעַט מְעַט, וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁיָּצָא מִמֶּנּוּ, וּלְעוֹלָם תָּמִיד הוּא מַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ

לַאֲחוֹרָיו. כָּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אִם אָנוּ גּוֹרְמִים שֶׁתִּסְתַּלֵּק מִבֵּינֵינוּ, יְהִי רָצוֹן, שֶׁתִּבְרַח כְּמוֹ הַצְּבִי אוֹ כְּמוֹ עוֹפֶר הָאַיָּלִים, שֶׁהוּא בּוֹרֵחַ וּמַחֲזִיר אֶת רֹאשׁוֹ לְמָקוֹם שֶׁהִנִּיחַ, הֲדָא הוּא דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא כו, מד): וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם.

דָּבָר אַחֵר, הַצְּבִי כְּשֶׁהוּא יָשֵׁן, הוּא יָשֵׁן בְּעַיִן אַחַת, וְהָאַחֶרֶת הוּא נֵעוֹר, כַּךְ אָמְרוּ יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲשֵׂה כְּמוֹ הַצְּבִי, שֶׁהִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל.

שָׁמַע רִבִּי חִיָּיא וְאָמַר, אִי עִלָּאִין עַסְקִין בְּבֵיתָא, וַאֲנָא יָתִיב אַבְרָאי, בָּכָה. שָׁמַע רַבִּי שִׁמְעוֹן וְאָמַר, וַדַּאי שְׁכִינְתָּא לְבָרָא, מַאן יִפּוֹק. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ. אִי אֲנָא קָלֵינָא, לָא קָלֵינָא דְּהָא שְׁכִינְתָּא בָּרָא מִנָּנָא, לֵיעוֹל שְׁכִינְתָּא, וְתֵיהֲוֵי אֶשְׁתָּא שְׁלֵימְתָּא. שָׁמַע קָלָא דְּאָמַר, עַד לָא סַמְכִין אִסְתְּמָכוּ, וְתַרְעִין לָא אִתְתָּקְנוּ, וּמְזוּטְרֵי דְּבוּסְמַיָּא דְּעֵדֶן דִּכְעָן הוּא, לָא נָפַק רִבִּי אֶלְעָזָר.

יָתִיב רִבִּי חִיָּיא, בָּכָה וְאִתְגַּנַּח, פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, יז): סֹב דְּמֵה לְךָ דּוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים. אִתְפְּתַח תַּרְעָא דְּפַרְגּוֹדָא, לָא עָיֵיל רִבִּי חִיָּיא, זָקִיף רִבִּי שִׁמְעוֹן עֵינוֹי וְאָמַר, שְׁמַע מִינָּהּ אִתְיְהִיב רְשׁוּתָא לְמַאן דְּאִיהוּ אַבְרָאי וַאֲנָן לְגוֹ. קָם רִבִּי שִׁמְעוֹן, אָזַל אֶשָּׁא מִדּוּכְתֵּיהּ, עַד דּוּכְתָּא דְּרִבִּי חִיָּיא, אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן, קוּזְטִיפָא דְּנְהוֹרָא דְּקַלִּיטְרָא לְבַר, וַאֲנָא הָכָא לְגוֹ, אִתְאַלַּם פּוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא.

כֵּיוָן דְּעָאל לְגוֹ, מַאיךְ עֵינוֹי, וְלָא זָקִיף רֵישֵׁיהּ. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן לְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ, קוּם אַעְבָּר יָדָךְ אֲפוּמֵיהּ, דְּלָא יָדַע בְּהַאי, דְּלָא רָגִיל בֵּיהּ. קָם רִבִּי אֶלְעָזָר, אַעְבָּר יְדֵיהּ אֲפוּמֵיהּ דְּרִבִּי חִיָּיא, פָּתַח פּוּמֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, וְאָמַר, חָמָא עֵינָא מַה דְּלָא חֲמֵינָא, אִזְדַּקַּף דְּלָא חֲשִׁיבְנָא, טָב לְמֵימַת בְּאֶשָּׁא דְּדַהֲבָא טָבָא דָּלִיק.

בְּאַתָּר דְּשַׁבִּיבִין זַרְקִין לְכָל עִיבָר, וְכָל שְׁבִיבָא וּשְׁבִיבָא, סָלִיק לְתִלַּת מְאָה

[שְׁמוֹת יד:]

(לא-לב; יוֹם שִׁשִּׁי)

וְשִׁבְעִין רְתִיכִין. וְכָל רְתִיכָא, אִתְפְּרַשׁ לְאֶלֶף אַלְפִין, וְרִבּוֹא רִבְוָן, עַד דְּמָטוּ לְעַתִּיק יוֹמִין, דְּיָתִיב עַל כָּרְסְיָיא, וְכָרְסְיָיא מִזְּדַעְזָעָא מִנֵּיהּ, לְמָאתָן וְשִׁתִּין עָלְמִין.

עַד דְּמָטָא לַאֲתָר עִדּוּנָא דְצַדִּיקַיָּיא, עַד דְּאִשְׁתְּמַע בְּכָל רְקִיעִין, וְכָל עִלָּאִין וְתַתָּאִין, וְכֻלְּהוּ בְּזִמְנָא חָדָא, תָּוְהִין וְאָמְרִין, הָדֵין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דַּהֲוָה מַרְעִישׁ כּוּלָּא, מַאן יָכִיל לְמֵיקָם קָמֵיהּ. דֵּין הוּא רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי, דִּבְשַׁעֲתָא דְּפָתַח פּוּמֵיהּ לְמִשְׁרֵי לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְתָא, צַיְתִין לְקַלֵּיהּ, כָּל כָּרְסְוָן וְכָל רְקִיעִין וְכָל רְתִיכִין, וְכָל אִינּוּן דְּמְשַׁבְּחֵי לְמָרֵיהוֹן.

לֵית דְּפָתְחִין וְלֵית דְּמְסַיְּימִין, כֻּלְּהוּ מִשְׁתַּכְּחִין, עַד לָא אִשְׁתְּמַע בְּכָל רְקִיעַיָּא דִּלְעֵילָּא וְתַתָּא, פִּטְרָא. כַּד מְסַיֵּים רִבִּי שִׁמְעוֹן לְמִלְעֵי בְּאוֹרַיְיתָא, מַאן חָמֵי שִׁירִין, מַאן חָמֵי חֶדְוָתָא, דְּמְשַׁבְּחִין לְמָרֵיהוֹן, מַאן חָמֵי קָלִין דְּאָזְלִין בְּכֻלְּהוּ רְקִיעִין. אַתְיָין כֻּלְּהוּ בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְכַרְעִין וְסָגְדִין קַמֵּי דְּמָרֵיהוֹן, סַלְקִין רֵיחִין דְּבוּסְמִין דְּעֵדֶן, עַד עַתִּיק יוֹמִין, וְכָל הַאי בְּגִינֵיהּ דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן.

פָּתַח רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוּמֵיהּ וְאָמַר, שִׁית דַּרְגִּין נַחְתּוּ עִמֵּיהּ דְּיַעֲקֹב לְמִצְרַיִם וְכָל חַד וְחַד עֲשָׂרָה אֶלֶף רִבּוֹא. וְלָקְבְלֵיהוֹן שִׁית דַּרְגִּין לְיִשְׂרָאֵל. וְלָקְבְלֵיהוֹן שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסְיָיא דִּלְעֵילָּא. וְלָקְבְלֵיהוֹן שִׁית דַּרְגִּין לְכָרְסְיָיא דִּלְתַתָּא. דִּכְתִיב (מְלָכִים א׳, י, יט): שֵׁשׁ מַעֲלוֹת לַכִּסֵּא. הַדָּא הוּא דִּכְתִיב (יְחֶזְקֵאל טז, ז): רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וְגוֹ׳, הֲרֵי שִׁית. וְלָקְבְלֵיהוֹן כְּתִיב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעַצְמוּ וְגוֹ׳.

תָּא חֲזֵי, כָּל חַד וְחַד סָלִיק לַעֲשָׂרָה, וַהֲווּ שִׁתִּין, וְאִנּוּן שִׁתִּין גַּבְרִין דְּבִסְחָרְנֵי שְׁכִינְתָּא, וְאִנּוּן שִׁתִּין רִבְבָן, דְּנַפְקוּ עִם יִשְׂרָאֵל מִגָּלוּתָא, וּדְעָאלוּ עִם יַעֲקֹב בְּגָלוּתָא.

אֲמַר לֵיהּ רִבִּי חִיָּיא, וְהָא הַווּ שִׁבְעָה, וְסַלְקִין לְשִׁבְעִין, אֲמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן, שִׁבְעִין לָאו מֵהָכָא, וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ שִׁבְעָה, הָא כְּתִיב (שְׁמוֹת כה, לב): וְשִׁשָּׁה קָנִים יֹצְאִים מִצִּדֶּיהָ שְׁלֹשָׁה קְנֵי מְנֹרָה וְגוֹ׳. וְקָנֶה הָאֶחָד הָאֶמְצָעִי לָאו

בְּחֶשְׁבָּנָא, דִּכְתִיב (בְּמִדְבַּר ח, ב): אֶל מוּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה יָאִירוּ וְגוֹ׳.

עַד דַּהֲווֹ יַתְבֵי, אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן אַבּוּי, מֶה חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְנַחְתָּא יִשְׂרָאֵל, לְמִצְרַיִם בְּגָלוּתָא. אֲמַר לֵיהּ חֲדָא שְׁאֵלְתָּא אַתְּ שָׁאִיל, אוֹ תְּרֵין. אֲמַר לֵיהּ תְּרֵין. גָּלוּתָא לָמָּה. וּלְמִצְרַיִם לְמָּה. אֲמַר לֵיהּ תְּרֵין אִנּוּן וְאִתְחָזְרוּ לְחַד. אֲמַר לֵיהּ קוּם בְּקִיּוּמָךְ בְּגִינָךְ יִתְקַיֵּים לְעֵילָּא, מִשְׁמָךְ הַאי מִלָּה, אֵימָא בְּרִי אֵימָא.

פָּתַח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ח): שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת וּשְׁמֹנִים פִּילַגְשִׁים. שִׁשִּׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אִנּוּן גַּבְרַיָּא דִּלְעֵילָּא מֵחֵילָא דִּגְבוּרָא דְּאִתְאַחֲדָן בְּקַלִּיפִין, דְּחֵיוָתָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל. וּשְׁמוֹנִים פִּילַגְשִׁים, מְמָנָן בִּגְלִיפּוֹי דְּתְחוֹתוֹי. וַעֲלָמוֹת אֵין מִסְפָּר, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (אִיּוֹב כה, ג): הֲיֵשׁ מִסְפָּר לִגְדוּדָיו. וְעִם כָּל דָּא כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ו, ט): אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ, דָּא הִיא שְׁכִינְתָּא קַדִּישָׁא דְּנָפְקָא מַתְרִיסִין זִיהֲרָא, דְּזָהֲרָא דְּנָהִיר לְכֹלָּא, וְאִיהִי אִתְקְרֵי אִמָּא.

כְּגַוְונָא דָּא עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאַרְעָא, זָרִיק לְכָל עַמִּין לְכָל עִיבָּר, וּמָנֵי עֲלֵיהֶן רַבְרְבֵי, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (דְּבָרִים ד, יט): אֲשֶׁר חָלַק ה׳ אֱלֹהֶיךָ אֹתָם לְכֹל הָעַמִּים, וְהוּא נָסִיב לְחוּלָקֵיהּ כְּנִישְׁתָּא דְּיִשְׂרָאֵל, הָדָא הוּא דִּכְתִיב (שָׁם לב, ט): כִּי חֵלֶק ה׳ עַמּוֹ יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ. וְקָרָא לָהּ אַחַת הִיא יוֹנָתִי תַּמָּתִי אַחַת הִיא לְאִמָּהּ, דָּא הִיא שְׁכִינַת יְקָרֵיהּ, דְּאַשְׁרֵי בֵּינֵיהוֹן, אַחַת הִיא וּמְיוּחֶדֶת לֵיהּ. רָאוּהָ בָּנוֹת וַיְאַשְּׁרוּהָ, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (מִשְׁלֵי לא, כט): רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה. מְלָכוֹת וּפִילַגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ, אִלֵּין רַבְרְבֵי עַמִּין דְּאִתְפָּקְדָן עָלַיְהוּ.

וְעוֹד רָזָא דְּמִלָּה הִיא דִּתְנַן, בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, וְכַד תִּסְתַּכַּל תְּלָתָא אִנּוּן, וְעָלְמָא בְּהוּ אִתְבְּרִי, בְּחָכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבְדַעַת, וְעָלְמָא לָא אִתְבְּרֵי אֶלָּא בִּגִינֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, כַּד בָּעָא לְקַיְּימָא עָלְמָא, עָבֵד לְאַבְרָהָם בִּרְזָא דְּחָכְמָה. לְיִצְחָק, בִּרְזָא דִּתְבוּנָה. לְיַעֲקֹב בִּרְזָא דְּדַעַת. וּבְהַאי אִתְקְרֵי (מִשְׁלֵי כד, ד): וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמָּלְאוּ. וּבְהַהִיא שַׁעֲתָא אִשְׁתַּכְלַל כָּל עָלְמָא. וּמִדְּאִתְיְלִידוּ

[שְׁמוֹת טו.]

(לג-לד; שַׁבַּת-קֹדֶשׁ)

לְיַעֲקֹב תְּרֵיסַר שְׁבָטִין, אִשְׁתַּכְלַל כֻּלָּא, כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָא.

כַּד חָמָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חֶדְוָותָא סַגִּיאָה דְּהַאי עָלְמָא תַּתָּאָה, דְּאִשְׁתַּכְלַל כְּגַוְנָא דִּלְעֵילָא, אָמַר, דִּילְמָא חַס וְשָׁלוֹם יִתְעָרְבוּן בִּשְׁאַר עַמְמִין, וְיִשְׁתְּאַר פִּגִימוּתָא בְּכֻלְּהוּ עָלְמִין. מָה עָבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, טִלְטֵל לְכֻלְּהוּ מֵהָכָא לְהָכָא, עַד דְּנַחְתוּ לְמִצְרַיִם, לְמֵידָר דְּיוּרְיהוֹן בְּעַם קְשֵׁי קְדָל, דְּמִבַּזִּין נְמוּסֵיהוֹן, וּמְבַזִּין לְהוֹן לְאִתְחַתְּנָא בְּהוּ, וּלְאִתְעָרְבָא בַּהֲדַיְיהוּ, וַחֲשִׁיבוּ לְהוֹן עַבְדִין. גּוּבְרִין גָּעֲלָן בְּהוֹן, נוּקְבְתָא גָּעֲלָן בְּהוֹן, עַד דְּאִשְׁתַּכְלָל כֻּלָּא בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא, וּבֵין כָּךְ וּבֵין כָּךְ שְׁלִים חוֹבָא דְּשְׁאַר עַמִּין, דִּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית טו, טז): כִּי לֹא שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד הֵנָּה. וְכַד נָפְקוּ, נָפְקוּ זַכָּאִין קַדִּישִׁין, דִּכְתִיב (תְּהִלִּים קכב, ד): שִׁבְטֵי יָהּ עֵדוּת לְיִשְׂרָאֵל. אָתָא רִבִּי שִׁמְעוֹן וּנְשָׁקֵיהּ בְּרֵישֵׁיהּ, אֲמַר לֵיהּ קָאִים בְּרִי בְּקִיּוּמָךְ, דְּשַׁעְתָּא קַיְמָא לָךְ.

יָתִיב רִבִּי שִׁמְעוֹן, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ קָאִים וּמְפָרֵשׁ מִלֵּי דְּרָזֵי דְּחָכְמְתָא, וַהֲווּ אַנְפּוֹי נְהִירִין כִּשְׁמְשָׁא. וּמִלִּין מִתְבַּדְּרִין וְטָאסִין בִּרְקִיעָא. יָתְבוּ תְּרִין יוֹמִין דְּלָא אָכְלוּ וְלֹא שָׁתוּ, וְלָא הֲווֹ יַדְעִין אִי הֲוָה יְמָמָא אוֹ לֵילְיָא. כַּד נָפְקוּ, יָדְעוּ דַּהֲווֹ תְּרִין יוֹמִין דְּלָא טָעֲמוּ מִידִי. קָרָא עַל דָּא רִבִּי שִׁמְעוֹן (שְׁמוֹת לד, כח): וַיְהִי שָׁם עִם ה׳ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וְגוֹ׳. וּמָה אִי אֲנָן בְּשַׁעֲתָא חֲדָא כָּךְ, מֹשֶׁה, דְּקָרָא אַסְהִיד בֵּיהּ, וַיְהִי שָׁם עִם ה׳ אַרְבָּעִים יוֹם וְגוֹ׳, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

כַּד אָתָא רִבִּי חִיָּיא קָמֵיהּ דְּרִבִּי, וְסָח לֵיהּ עוֹבָדָא, תָּוֵה רִבִּי, וְאָמַר לֵיהּ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָבוֹי, בְּרִי, רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אַרְיָא, וְרִבִּי אֶלְעָזָר בְּרֵיהּ אַרְיָא, וְלָאו רִבִּי שִׁמְעוֹן כִּשְׁאַר אַרְיָוָתָא, עָלֵיהּ כְּתִיב (עָמוֹס ג, ח): אַרְיֵה שָׁאָג מִי לֹא יִירָא וְגוֹ׳. וּמָה עָלְמִין דִּלְעֵילָא מִזְּדַעְזְעִין מִינֵּיהּ, אֲנָן עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. גַּבְרָא דְּלָא גָּזַר תַּעֲנִיתָא לְעָלְמִין עַל מַה דְּשָׁאִיל וּבָעֵי, אֶלָּא הוּא גּוֹזֵר, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַיֵּים. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

גּוֹזֵר, וְאִיהוּ מְבַטֵּל. וְהַיְינוּ דִּתְנַן, מַאי דִּכְתִיב (שְׁמוּאֵל ב׳, כג, ג): מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מוֹשֵׁל בָּאָדָם, וּמִי מוֹשֵׁל בְּהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, צַדִּיק. דְּאִיהוּ גּוֹזֵר גְּזֵרָה, וְהַצַּדִּיק מְבַטְּלָהּ.

תְּנַן, אָמַר רִבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ דָּבָר בַּחֲבִיבוּתָא קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמוֹ תְּפִלָּתָן שֶׁל צַדִּיקִים, וְאַף עַל גַּב דְּנִיחָא לֵיהּ, זִמְנִין דְּעָבִיד בָּעוּתְהוֹן, זִמְנִין דְּלָא עָבִיד.

תָּנוּ רַבָּנָן, זִמְנָא חֲדָא הֲוָה עָלְמָא צְרִיכָא לְמִטְרָא, אָתָא רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְגָזַר אַרְבְּעִין תַּעֲנִיתָא, וְלָא אָתָא מִטְרָא, צַלֵּי צְלוֹתָא, וְלָא אָתָא מִטְרָא. אָתָא רִבִּי עֲקִיבָא, וְקָם וְצַלֵּי, אָמַר מַשִּׁיב הָרוּחַ, וְנָשַׁב זִיקָא, אָמַר וּמוֹרִיד הַגֶּשֶׁם, וְאָתָא מִטְרָא. חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִסְתָּכַּל רִבִּי עֲקִיבָא בְּאַנְפּוֹי.

קָם רִבִּי עֲקִיבָא קָמֵי עַמָּא וְאָמַר, אֶמְשׁוֹל לָכֶם מָשָׁל, לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה, רִבִּי אֱלִיעֶזֶר דָּמֵי לְרַחִימָא דְּמַלְכָּא, דְּרָחִים לֵיהּ יַתִּיר, וְכַד עָאל קָמֵי מַלְכָּא, נִיחָא לֵיהּ, וְלָא בָּעֵי לְמֵיתָן לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ, כִּי הֵיכִי דְּלָא לִיתְפְּרַשׁ מִנֵּיהּ, דְּנִיחָא לֵיהּ דִּלְשִׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ. וַאֲנָא דָּמֵי לְעַבְדָּא דְּמַלְכָּא, דְּבָעָא בָּעוּתֵיהּ קָמֵיהּ, וְלָא בָּעֵי מַלְכָּא דִּלְיעוּל לְתַרְעֵי פַּלְטֵרִין, וְכָל שֶׁכֵּן דִּלְשִׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ, אָמַר מַלְכָּא, הָבוּ לֵיהּ בָּעוּתֵיהּ בִּבְהִילוּ, וְלָא לֵיעוּל הָכָא. כָּךְ רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אִיהוּ רְחִימָא דְּמַלְכָּא, וַאֲנָא עַבְדָּא, וּבָעֵי מַלְכָּא לְאִשְׁתְּעֵי בַּהֲדֵיהּ כָּל יוֹמָא, וְלָא יִתְפְּרִישׁ מִנֵּיהּ. וַאֲנָא, לָא בָּעֵי מַלְכָּא דְּאִיעוּל תַּרְעֵי דְּפַלְטֵרִין. נָח דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר.

אֲמַר לֵיהּ, עֲקִיבָא, תָּא וְאֵימָא לָךְ מִלְּתָא, דְּאִתְחַזְיָא לִי בְּחֶלְמָא הַאי פְּסוּקָא, דִּכְתִיב (יִרְמְיָה ז, טז): וְאַתָּה אַל תִּתְפַּלֵּל בְּעַד הָעָם הַזֶּה וְאַל תִּשָּׂא בַעֲדָם רִנָּה וּתְפִלָּה וְאַל תִּפְגַּע בִּי. תָּא חֲזֵי, תְּרֵיסַר טוּרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא עָאל הַהוּא דְּלָבִישׁ חוֹשְׁנָא וְאֵפוֹדָא, וּבָעָא מִן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמֵיחָס עַל עָלְמָא וְעַד הָאִידָנָא תָּלֵי אִיהוּ. אִי הָכִי אֲמַאי חָלַשׁ דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֱלִיעֶזֶר. מִשּׁוּם בְּנֵי נָשָׁא, דְּלָא יַדְעִין בְּהַאי.

אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר תַּמְנֵי סָרֵי טוּרֵי אַפַּרְסְמוֹנָא עִלָּאִין, עָאלִין נִשְׁמָתְהוֹן דְּצַדִּיקַיָּא, וְאַרְבְּעִין וְתִשְׁעָה רֵיחִין, סַלְקִין

הודפס

לעילוי נשמת:

נחמיה בן שלמה ז"ל

נפ' י"ב אדר

ורפאל רחמים בן מנחם ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה

לוח מוהרא"ש

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב
עיר שומרי הלשון עיר השמחה

פרשת כי תשא

יב	יום ראשון	עלות השחר (72 דק) ... 4:54 נץ החמה ..... 6:06 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:13 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:58 סו"ז תפילה ..... 9:56 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:34 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:47	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות מט **ירושלמי:** גיטין מ **תוספתא:** תרומות ט **נ"ך:** אסתר א **משניות:** פסחים ד **זהר:** שמות א עמ' כא-כב	1
יג	יום שני	**תענית אסתר** עלות השחר (72 דק) ... 4:53 נץ החמה ..... 6:05 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:12 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:57 סו"ז תפילה ..... 9:55 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:35 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:48	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נ **ירושלמי:** גיטין מא **תוספתא:** תרומות י **נ"ך:** אסתר ב **משניות:** פסחים ה **זהר:** שמות א עמ' כג-כד	2
יד	יום שלישי	**פורים** עלות השחר (72 דק) ... 4:52 נץ החמה ..... 6:04 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:12 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:57 סו"ז תפילה ..... 9:54 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:36 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:49	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נא **ירושלמי:** גיטין מב **תוספתא:** מעשרות א **נ"ך:** אסתר ג **משניות:** פסחים ו **זהר:** שמות א עמ' כה-כו	3
טו	יום רביעי	**שושן פורים** עלות השחר (72 דק) ... 4:50 נץ החמה ..... 6:02 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:11 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:56 סו"ז תפילה ..... 9:54 חצות היום ..... 11:50 שקיעה ..... 5:36 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:49	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נב **ירושלמי:** גיטין מג **תוספתא:** מעשרות ב **נ"ך:** אסתר ד **משניות:** פסחים ז **זהר:** שמות א עמ' כז-כח	4
טז	יום חמישי	עלות השחר (72 דק) ... 4:49 נץ החמה ..... 6:01 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:10 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:55 סו"ז תפילה ..... 9:53 חצות היום ..... 11:49 שקיעה ..... 5:37 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:50	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נג **ירושלמי:** גיטין מד **תוספתא:** מעשרות ג **נ"ך:** אסתר ה **משניות:** פסחים ח **זהר:** שמות א עמ' כט- ל	5
יז	יום שישי	עלות השחר (72 דק) ... 4:48 נץ החמה ..... 6:00 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:10 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:55 סו"ז תפילה ..... 9:53 חצות היום ..... 11:49 שקיעה ..... 5:38 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:51 הדלקת נרות (40 דק): 4:58 (20 דק): 5:18	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נד **ירושלמי:** גיטין מה **תוספתא:** מעשר שני א **נ"ך:** אסתר ו **משניות:** פסחים ט **זהר:** שמות א עמ' לא- לב	6
יח	שב"ק	**שבת קודש פרשת כי תשא - פרה** עלות השחר (72 דק) ... 4:47 נץ החמה ..... 5:59 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:09 סו"ז קר"ש - גר"א ... 8:54 סו"ז תפילה ..... 9:52 חצות היום ..... 11:49 שקיעה ..... 5:39 צה"כ לשיטת ר"ת ... 6:52 מוצש"ק לשיטת ר"ת: 6:52	**ליומוד יומי:** **בבלי:** מנחות נה **ירושלמי:** גיטין מו **תוספתא:** מעשר שני ב **נ"ך:** אסתר ז **משניות:** פסחים י **זהר:** שמות א עמ' לג-לד	7

בְּשִׁעַת קְרִיאַת הַמְּגִלָּה נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי גַּן עֵדֶן, וְיֶשְׁנָה עֵת רָצוֹן גָּדוֹל מְאֹד בַּשָּׁמַיִם לִפְעֹל דְּבָרִים גְּדוֹלִים מְאֹד, רַק עַל יְדֵי שֶׁקּוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה, אוֹ שׁוֹמְעִים אֶת קְרִיאָתָהּ, וְזוֹכִים לְכָל מִינֵי פְּקִידוֹת טוֹבוֹת הֵן בְּרוּחָנִיּוּת וְהֵן בְּגַשְׁמִיּוּת ! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)